

Dargay Attila Gyermekvarázs Óvoda

OM: 028736

Székhely: 3433 Nyékládháza, Mátyás király út 2.

Tagóvoda. 3433 Nyékládháza, Munkácsy út 2.

ÓVODAI NEVELÉS A MŰVÉSZETEK ESZKÖZEIVEL

Nagy Jenőné „óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”

Nevelési Programjának adaptált változata

Óvodánk helyi nevelési programja, Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” c. alternatív programjának adaptációja.

Az adaptálható program - programszerző által írt bevezetőjéből - jól érzékelhető helyi nevelési programunk nevelés felfogása, filozófiája, alapelvei, kiindulási pontjai.

BEVEZETÉS

Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című óvodai program átfogja az óvodáskor teljes nevelő-fejlesztő munkáját, az **Alapprogram** szerint készült alternatíva.

Program előkészítő munkánk során többféle alternatív programmal ismerkedtünk meg a 90-es évek végén. Akkor talán a kevés tapasztalat és az általunk legtöbb önképzést ajánló Lépésről Lépésre programot adaptáltuk, s a helyi viszonyokat beleültetve alakítottuk át a saját helyi programunkká. Voltak átmeneti sikereink, de alapjában véve nevelőközösségünk nem érezte magáénak ezt a programot. Nehezen tudott azonosulni a program alap koncepciójával.

A programváltásra azonban akkor még nem került sor. Most azonban elérkezettnek látjuk az időt, hogy az elmúlt évek tapasztalatait nem feledve, azokat hasznosítva, s a nevelőközösségünk együttes kérése alapján egy számunkra új alternatív programot válasszunk: Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”. Ennek a programnak az alappilléreire építve, valamint a sok éves tapasztalatunkat nem feledve készítettük el közösen a Helyi Nevelési Programunkat, amelyet az Alapprogramnak megfelelően megőrzi az eddigi óvodai gyakorlatunk értékeit. Ugyanakkor nagy hangsúlyt fektet a művészetek eszközeivel a képességfejlesztésre, ami elengedhetetlen az iskolaérettség szempontjából. Azért választottuk ezt a programot, mert ebben találtuk meg a hasonlóságot eddigi tevékenységünkkel, és mert rendszere jól illeszthető óvodánk adottságaihoz, hagyományainkhoz, nevelési elképzeléseinkhez, tapasztalatainkhoz.

A program alappillére kettős

- az érzelmekre épít
 - és a gyermek esztétikai tevékenységét, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozza.
-
- ❖ Az érzelmeknek – a fejlődés-lélektani tanulmányaink és a gyakorlati tapasztalataink alapján – rendkívüli jelentősége van az óvodás gyermek életében. Tudjuk, hogy ez a kor a nagyfokú emocionális ingerlékenység, érzelmi labilitás, polarizált érzelmek kora. Ezen életkori sajátosságokat olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk befolyásolni, melyben a gyermek érzelme differenciálódhat, az érzelmi állapotának tartóssága megnövekedhet, a gyermek érzelmi labilitása csökkenhet, megszelídülhet a végleteket mutató érzelmi reagálása, fokozódhat az érzelmek feletti uralkodás képessége, kialakulhat a gyermek gazdag érzelmi skálája, és megerősödhetnek a magasabb rendű érzelmek
 - ❖ A program másik alappillére a tevékeny óvodai élet megteremtése, melyben hangsúlyt kapnak a művészeti értékek, hogy a kreatív gondolkodási irányt megerősítsék. A divergens, kreatív gondolkodás megerősítése utat nyit a képzelőerő, alkotóerő

kibontakoztatásának. Ehhez az alábbi kreatív gondolkodás területét bemutató elméletet éreztük találónak, mely kiemeli a művészetet, a humort, valamint kiemeli a felfedezés útján szerzett tapasztalati gondolkodást.

Értelmezzük ezt egy szemléltető ábrával, melyben az egyes területekhez tartozó reakciókat az alsó sorban jelöljük!

Nem pusztán az „A” és a „H” betűkkel játszódunk, ezekben a reakciókban mélyebb összefüggések rejlenek.

HUMOR Robbanásszerűen oldja a feszültséget, lazít, jó közérzetet teremt.

HAHA

FELFEDEZÉS Hagyja a gyermeket kíváncsiskodni, kutatni a tárgyi, természeti, társadalmi környezetet észrevenni.

AHA

MŰVÉSZET Segít megélni a művészet által kiváltott érzelmgazdag és ellenőrzött feszültségoldást.

AH

A program alapelve

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmgazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontság úgy jelenik meg, hogy:

- gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

Kiindulási pontok

Minden gyermek a saját képességszerevének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető. Nevelik, fejlesztik a társkapcsolatokat, az óvoda összes dolgozója, ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre”.

Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.[\[4\]](#)

Ez a program magában foglalja a hazai óvodai gyakorlat legjobb tapasztalatait azért, hogy a tradicionális értékeket megőrizze. Ugyanakkor arra készítet minket, hogy az egész napi óvodai életet még differenciáltabban, az egyéni szükségleteket, képességeket figyelembe véve szervezzük meg.

Különösképpen úgy tudunk eredményesen dolgozni e programmal, a művészetek eszközeivel gyakran hatunk a gyermekekre. Felhasználjuk a verset, a mesét, a dramatikus játékokat, az éneket, énekes játékokat, zenehallgatást, a rajzot, mintázást, kézimunka léleknevelő erejét, és gyakran eljuttatjuk a gyermekeket az „AH” élményig.

Az óvónők a természeti, tárgyi környezet megismertetését úgy irányítják, hogy a gyermekek a közvetlen környezetükben szerezzenek tapasztalatokat, ismerjék településük értékeit. Ismeretes, hogy az óvodás korosztályra a „mozgáséhség” jellemző. Ezért e program a mindennapi szabad mozgáson túl beiktat szervezett mozgásokat is, hogy a gyermekeknek megfelelően fejlődjön keringési, mozgató- és légzési rendszerük, valamint a csont-és az izomrendszerük teherbíró képessége.

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő program tevékenységi keretként építi be a hagyományőrzést, népszokásokat, hogy az óvónők évszakokhoz, jeles napokhoz csoportosítva tervezzék meg az óvodai nevelés tartalmait.

E program olyan művészetek iránt érdeklődő szakembereket kíván, akik képesek magas szinten, kellő kreativitással és beleélő képességgel közvetíteni az esztétikai értékeket.

Migráns gyermek jelenleg nem jár óvodánkban, de szükség esetén készen állunk a befogadására.

Lehetővé tesszük, hogy az óvodánkba járó gyermekek egyházi jogi személy által szervezett hitoktatásban vehessenek részt. Óvodánk egyetlen vallás vagy világnézet felé sem elkötelezett.

Gyermekképünk

Az Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki. Abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Egyéni képességeik figyelembevételével, környezetükben jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekeké szeretnénk nevelni őket, hogy óvodás életükben szerzett tapasztalataikkal, élményeikkel gazdagabban élhessék gyermeki éveiket, s hogy sikeres, boldog, környezetüket, nemzetüket szerető felnőttekké válhassanak.

Nevelőtestületünket *továbbra is* a folyamatos megújulásra való törekvés jellemzi. Az óvodapedagógiában bekövetkező változásokat folyamatosan figyelemmel kísértük és kísérjük.

Pedagógiai gyakorlatunk alapja a személyes kötődésen nyugvó gyermek-óvónő kapcsolat. Fontosnak tartjuk a felnőttek és gyerekek sokszínű együttműködését a játék elsődlegességét, a jó kapcsolatot a szülőkkel.

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önálló, nyugodt és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

Ez a program befogad mindent, ami „**csak tiszta forrásból**” fakad, és nem idegen az életkortól, hogy a gyermekek a művészet sokszínű hatásával éljék át a vissza nem térő óvodás éveiket.

1.AZ ÓVODA HELYZETE, FELTÉTELRENDSZERE

1.1 Az óvoda adatai:

Az óvoda neve: **Dargay Attila Gyermekvarázs Óvoda**

Székhelye, telefonszáma: 3433 Nyékládháza, Mátyás király u. 2.

Tel.: 06/46 391-264

Email: nyekiovi@gmail.com

Telephelye: 3433 Nyékládháza, Munkácsy u. 2.

Az intézmény alapító, fenntartó szerve, székhelye:

Az intézmény alapító szerve: Nyékládháza Város Önkormányzata

Székhelye: 3433 Nyékládháza, Vasút út 16.

Az óvoda alapító okiratának száma, kelte: Nyékládháza város Képviselőtestülete

130/2012 (IX.25.) számú határozata

Az intézmény fenntartója: Nyékládháza Város Önkormányzata

székhelye: 3433 Nyékládháza, Vasút út 16.

Az óvoda vezetője: Gálné Vasvenszki Judit

Az óvoda vezető helyettese: Körhegyiné Papp Adrienn

Tagintézmény vezető: Handa György Zsoltné

Az óvoda gazdálkodási jogköre: önállóan gazdálkodó intézmény

Az óvoda befogadóképessége: 150 férőhely

Az óvodai csoportok száma: 6

Az óvoda működési helyei, csoportok száma, férőhelyek száma:

1. Nyékládháza, Mátyás király út 2.sz.	4 csoport	100	férőhely
2. Nyékládháza, Munkácsy út 2.sz.	2 csoport	50	férőhely

Intézményünk Alapítványa: „Gyermekmosoly” Nyékládházi Óvodásokért Alapítvány, 1994-ben alakult.

1.2 Helyzetkép

Nyékládháza frekventált földrajzi elhelyezkedésű város Miskolctól 15 km-re, Tiszaújvárostól 18 km-re helyezkedik el, Dél-Borsod megyében. Kelet felől 7 bányató határolja, nyugaton már jól kivehető a Bükk hegység kezdődő vonulata.

Városunk lakossága 5000 fő. Az itt élő emberek megélhetési forrását a közeli városokban lévő üzemek, magánvállalatok, valamint a helyi intézmények, családi gazdaságok biztosítják.

Városunkban több üzlet, intézmény - posta, iskola, gyermekvédelmi szolgálat, orvosi rendelő, gyógyszertár, polgármesteri hivatal - gazdálkodó egység, vállalkozás van.

Óvodánk 1973-ban épült, s 2011-ben egy uniós pályázat segítségével modern, minden igény kielégítő új óvodában kezdhettük a nevelési évet. Az új külső mellé a belső adottságok és felszerelés is biztosítja a magas szintű pedagógiai munkát. 2011-től tornaszobával is rendelkezünk. A mindennapos foglalkozásokon kívül itt bonyolítjuk le a közös rendezvényeinket. A lántházi tagóvodánk ugyanezekkel a paraméterekkel rendelkezik, kivéve a tornatermet. Itt azonban mindkét csoportszobában sófal van, amely a gyermekek egészségesebb mindennapjait hivatott szolgálni.

Férőhelyek száma 100 + 50 fő. A csoportok szervezésénél a homogén (egy korosztályt felölelő) csoportok kialakítására törekszünk a Mátyás király úti óvodánkban. Amennyiben ez nem lehetséges a részben osztott csoportokat helyezük előtérbe. Lántházán mindkét csoportunk vegyes összetételű.

Törekvésünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a csoportokban.

Nagy hangsúlyt fektetünk a differenciált nevelésre, arra, hogy minden gyermeket önmagához képest fejlesszünk.

Nyitottak vagyunk a szülők felé. Előzetes egyeztetés után bejöhettek csoportjainkba és – a tevékenységek zavarása nélkül – betekinhetnek az óvoda mindennapi életébe.

Gyermekeink többsége családi házakban él, jó de legalábbis átlagos életszínvonalon.

Ugyanakkor az elmúlt években egyre nagyobb létszámban költöztek be 3, vagy többgyermekes családok a hegyen lévő „borházakba”. Ők többnyire segélyből élnek, s megnövelik óvodánkban a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámát.

Tapasztaljuk, hogy a családok életkörülményei mennyire befolyásolják óvodai nevelésünket. A családok légköre nagyon különböző, de nekünk a gyermekek érdekében minden családdal együtt kell működnünk.

Észlelhető és nyomon követhető a technikai fejlődés hatása, a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezetek változásai, élményforrások csökkenése, megélhetési problémák, munkanélküliség, s ezek vonzataként az életszínvonal romlása, a tartalékok felélése.

Évről évre nő a hátrányos helyzetű gyermekek száma. A hátrányos helyzet oka legtöbbször az előbbieket valamelyikében találhatók. A gyerekek közül többen ritkán vagy egyáltalán nem jutnának el közös kirándulásra, programokra, az egyedüli szórakozást a TV nézés jelentené, ha óvodánk nem biztosítaná számukra is ezeket a lehetőségeket. A közös játék, a mesésítés a gyermekekkel együtt végzett tevékenység egyre ritkább.

Veszélyeztetett gyermekünk jelenleg nincs, s szerencsére nagyon ritkán van. Feladatunk a családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve biztosítani a gyermekek személyiségfejlődését.

Biztosítjuk számukra a derűs, szeretetteljes, tevékenységre ösztönző, élményekre épülő, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai környezetet.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Óvodánk nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Tehetséggondozás

Nevelőmunkánk során szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetnénk **a tehetséggondozásra**. Tehetséges gyermekeink még többfelé mutassák meg magukat. A rajzpályázatokon eddig is szép sikereket értünk el. Mesemondó versenyen is remekelt óvodánk. A mesefesztiválon nem egyszer hoztuk már el az első díjat. Szeretném, ha ezeken a rendezvényeken továbbra is részt vennénk, nem feledve a háttérben dolgozó pedagógus kolléganők erkölcsi elismerését. S nem utolsósorban ezek az eredmények óvodánk jó hírét is öregbítik. A tehetséggondozás folyamatának tovább gondolását, tehetséggondozó óvodapedagógusi szakképesítés megszerzésével látnám biztosítottnak, s ezt nevelőtestületünk is támogatná.. A tehetséggondozást a helyi általános iskolában is a **kiemelt feladatok** közé sorolják az ott tanító pedagógusok.

1.3 Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszerelője az óvodapedagógus. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvoda dolgozóinak létszáma: 20 fő

13 fő óvodapedagógus

6 fő dajka

1 fő óvodatitkár

Iskolai végzettség szerint:

felsőfokú-főiskolai végzettségű óvodapedagógus: 8 fő

szakvizsgázott óvodapedagógus: 5 fő

szakmunkás: 6 dajka

érettségi: 1 óvodatitkár

Pedagógiai munkánkat segíti a helyi logopédus és a Nevelés Tanácsadó utazó gyógypedagógus szakembere.

Nevelőtestületünket a nyitottság, az újra fogékonyság és rugalmasság jellemzi. Nyitottak vagyunk minden pedagógiaiilag helyes, a gyermekek testi-lelki szükségleteit kielégítő, fejlődésüket elősegítő új megoldási lehetőségekre, módszerekre.

Továbbképzéseken, tapasztalatcseréken látottakat, hallottakat beépítettük és folyamatosan beépítjük nevelő munkánkba.

Rugalmasan alkalmazkodunk a környezetünkben bekövetkező változásokhoz, új feladatainkhoz.

Az óvodavezető, **közoktatás vezetői szakon** szakvizsgázott.

Az **óvodavezető helyettes** fejlesztő pedagógus szakon szerzett további szakképesítést, mely szintén szakvizsgával egyenértékű.

Ezen kívül még 3 szakvizsgázott óvodapedagógusunk van.

A dajkák közül 2 fő szakmunkás, 4 fő érettségivel rendelkező dajkaképzőt végzett.

1 fő óvodatitkár érettségivel rendelkezik.

Az elmúlt *években* valamennyien részt vettünk szakirányú továbbképzéseken a program specifikumainak megfelelően.

1 fő „Gyermekvédelmi felelős” szakvizsgával rendelkezik, ő az óvodai gyermekvédelmi munka hatékonyabb ellátása érdekében végzi tevékenységét.

Továbbképzéseinket a jövőben is úgy tervezzük, hogy a megszerzett tudással helyi óvodai nevelési programunk minél eredményesebb alkalmazását, megvalósulását segítsük elő.

A nevelőmunkát a teljes nyitva tartásban mi óvodapedagógusok végezzük. Személyünk mint a nevelésben. Tudjuk, hogy értékfelfogásunk erősen hat a gyermekekre, éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetítünk, és azokat milyen tudatosan képviseljük.

A család és az óvoda között előfordulható értékellentétek oldását tapintatos meggyőzés felvállalásával tesszük, ha ezt kívánják a gyermekek érdekei.

A művészetek tradicionális értékeit közvetítjük. Vállaljuk az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is.

Énekünkkel, mesemondásunkkal, bábozásunkkal, alkotásainkkal esztétikai élményhez juttatjuk gyermekeinket. Fejlesztésükhöz alkalmazunk egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyerekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson. Szakmai tájékozottságunkat, szaktudásunkat fejlesztjük, törekszünk a folyamatos önművelésre. Személyiségvonásainkban a humanizmus, a pedagógiai optimizmus megjelenítését tartjuk értéknek. Arra törekszünk, hogy tetteinket a hitelesség, tapintat és empátia jellemezze.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja, ezért különösen fontosnak tartjuk, hogy az óvónői párok tudjanak együtt tervezni, szervezni, összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni, pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Fontosnak tartjuk a dajkák bevonását a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak tervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. Szakmai munkánkban, munkatársi kapcsolatainkban őszinte, nyílt véleménnyel segítjük elő a legjobb megoldás kialakítását.

A városgondnokság állományában az óvoda épületében 1 fő takarítónő segíti a dajkák munkáját az intézmény tisztántartásában. Az esztétikus, gondozott biztonságos udvar biztosításában, a városgondnokság közmunkásai nyújtanak segítséget. E feladatokat is a vezető óvodapedagógus koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy-igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, feladatainak ellátása során.

A lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket

1.4. Az óvoda tárgyi feltételei:

Nyékládházán a központi óvoda épülete városunk középpontjában található, tagóvodánk is a ládházi városrész legszebb helyén helyezkedik el. Mindkét óvodánk 2011-ben és 2008-ban megújult, s modern, minden igény kielégítő épület. Belső felszereltsége is új és esztétikus. A bútorok, az öltözők, a fektetők és a mosdók mind-mind megfelelnek az előírásoknak.

Központi óvodánk tornaszobával is rendelkezik, Melyben a kötelező tesnevelés foglalkozásokon kívül rendezvényeket, s egyéb fakultatív tevékenységeket is tartunk.

A gyermekek étkeztetését a helyi általános iskola biztosítja, mert óvodáink konyhája csak melegítő konyhaként funkcionál.

Csoportszobáink több funkciót töltenek be, óvodai tevékenységek, játék, foglalkozások, étkezések, pihenés színterei.

Óvodánk felszereltségében minden adott a magas színvonalú pedagógiai munka végzéséhez. A tárgyi felszereléseket, amiket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezzük el.

Mindkét intézményünkben korszerű, az előírásoknak megfelelő biztonsággal ellátott, új játékokkal felszerelt óvodai udvaron tölthetik gyermekeink a szabadidős tevékenységüket, ezáltal is biztosítjuk egészségük megőrzését és fejlődésüket.

Az óvodai tanuláshoz szükséges eszközök folyamatos bővítésére költségvetésünk biztosít lehetőséget, de fontos feladatunknak tartjuk a pályázati források felkutatását is.

Arra törekszünk, hogy tiszta, gondozott legyen minden termünk, helyiségünk. Biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódját. /lásd: Az egészséges környezet biztosítása című fejezetben/

A gyermekek mozgásának, játéki igényének kielégítéséhez megfelelő játékeszközöket biztosítjuk. /lásd: A különböző játékeszközök biztosítása című fejezetben/

Csoportszobáik több funkciót töltenek be: az óvodai tevékenységek, kezdeményezések, étkezések, játék, pihenés színterei.

Az óvodánk mindkét tagóvodájának udvarát az Európai Unió által bevizsgáltatott és jóváhagyott esztétikus, többfunkciós játékok alkotják, ahol a gyermekek szívesen töltik a szabadjáték óráit.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gondozott, tiszta külső és belső környezetre, mellyel nemcsak a gyermekek egészség-megőrzését, de izlésviláguk formálását is igyekszünk biztosítani.

2. PROGRAMUNK GLOBÁLIS CÉLRENDSZERE

2.1. Alapvető céljaink:

- Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése. Komplex élmények biztosításával, segítségével kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között.

2.2. Általános nevelési feladataink:

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális; az esztétikai; és az intellektuális (értelmi, szellemi) érzelmek differenciálódásával.

- ***Az erkölcsi és érzelmi nevelés a szocializáció biztosítása***
 - Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése;
 - Olyan óvodai élet szervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a szimbólumok, jelek erősítsenek meg olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az

együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség;

- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását;
- A gyermek-gyermek, felnőtt - gyermek viszonyában megmutakozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést önértékelést. A gyermek legyen képes a környezetében lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat;
- Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés;
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását;
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.

- ***Esztétikai érzelmek alakításának feladatai***

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása;
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- Az egészséges esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt;
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, s ezáltal a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség. Képesek legyenek a tárgyi - emberi - természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát;
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

- ***Az intellektuális (értelmi, szellemi) érzelmek alakításának feladatai***

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb - tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását;
- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az értelmi képességeket - az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, - különös tekintettel a kreativitásra;
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveltek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását;
- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét;

- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet – segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhessék.
- A gyermek önmagához képest fejlődik, ennek során kerülni kell a másokhoz való viszonyítgatást.

Egészségnevelés és környezeti nevelés elvei:

Általános feladatunk az egészséges életmód kialakítása:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása / testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés/
- a környezettudatos magatartás kialakítása
- prevenció és korrekció testi lelki nevelési feladatok ellátása

Kiemelt feladatunk:

- bántalmazás megelőzése
- testi lelki egészség fejlesztése
- baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás
- személyi higiéné

2.3. A nevelés kerete

2.3.1. Egészséges életmód alakítása

A fejezet tartalmazza a 20/2012. EMMI-RENDELET 128.§ szerint A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST.

Az egészséges életmódra nevelés **célja:** hogy a gyerekekben kialakuljon az egészséges életvitel igénye, és hogy biztosítsa a megfelelő testi fejlődést számukra.

Az egészség - óvodás korban is - szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget jelent.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, és az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk az egészséges életmódot. Óvodánk nevelőtestületi szinten kidolgozott egészségmegőrző, egészségvédelmi szokásrendszerrel rendelkezik.

Az óvodapedagógusok feladatai:

1. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása
2. A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
3. A gyermekek egészségének megőrzése, óvása, és a szervezet edzettségének biztosítása

Tartalma:

1.) A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere jelentősen befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet - ami megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikusak, nyugtató hatású színharmóniát árasztanak - jó alapot adnak az óvodai nevelő munkához. Figyelembe vesszük az adott feltételeket, kezdeményezzük a hiányok pótlását, ellenőrizzük a felszerelés megfelelő állapotát, azokat karbantartjuk. A felszerelés megóvásában, a környezet ápolásában, védelmében a gyerekekkel együtt tevékenyen veszünk részt.

Az **óvoda udvara** az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyerekek szinte az egész napjukat kint tölthetik.

Mindkét óvodánk udvara korszerű, biztonságos új játékokkal felszerelt. Az központi óvoda udvara két részre van osztva. Az egyik felében a Pillangó és a Méhecske csoportos gyermekek tartózkodnak, a másik felében a Napocska és a Süni csoport gyermekei élvezhetik a játékszereket. Minden életkornak megfelelő mozgásfejlesztő játékok állnak a kisgyermekek rendelkezésére, melyek különböző típusú mozgásra adnak lehetőséget. A gyerekek bármikor megtalálhatják óvónőjüket, és a különböző életkorú gyerekeknek lehetőségük van az együttjátszásra is és az igény szerinti elkülönülésre is.

A ládházi tagóvodánk gyermekei ugyancsak hasonló biztonságos, az uniós előírásoknak megfelelő udvari játékokon élvezhetik a levegőzés előnyeit.

Az óvoda udvarát úgy alakítottuk ki, hogy legyen árnyékos és napos játszórész is, így a gyerekek szinte egész nap a szabadban tartózkodhatnak. Legyen füves, homokos és betonos rész is, illetve egy olyan fedett, teraszos rész, ahol rossz idő esetén is lehetőség van a levegőzésre. Minden csoport rendelkezik külön homokozóval. A különböző eszközök: kerti szerszámok, homokozó játékok, talicskák, labdák, kötelek változatosabb tevékenységekre ösztönzik a gyerekeket. A babaház lehetőséget ad a szerepjátékra, a bábozásra, dramatikus játékokra.

Az **óvoda épületeit** a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendeztük be.

A többfunkciójú **csoportszobákat** alkalmassá tesszük a szabad játékra, a különböző tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.

Fontos a gyerekek jó közérzetének biztosítása, ezért a csoportszobákat ízlésesen, barátságosan, otthonosan rendeztük be. A természetes fény kihasználása érdekében az ablakokat az évszakoknak, aktualitásnak megfelelő dekorációval díszítjük. Világos függönnyel illetve sötétítővel védjük a gyerekeket az erős napfénytől. Fontos a megfelelő fényforrás használata! Naponta többszöri szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt.

A nyugodt légkör megteremtése érdekében a különböző játéktevékenységekhez elkülönített csoportszoba- részeket, sarkokat alakítunk ki. Legyen mesesarok, a személyes perceknek, a napi meséléseknek, a drámajátékoknak a színtere. A természetsarokban a gyerekek

össze gyűjthetik a mikro-csoportos séták során talált „kincseket”, az évszakra jellemző terméseket, leveleket stb. A jó közérzethez hozzátartozik az is, hogy a csoportszobák a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő méretű, esztétikus, kényelmes bútorokkal legyenek felszerelve. A bútorok használati tárgyak, játékok könnyen tisztíthatóak, esztétikusak, balesetmentesek legyenek. A délutáni pihenést kényelmes, modern, gerinckímélő fektetők biztosítják. A gyerekeknek jellel ellátott saját ágyneműt hozzanak a szülők.

Az **öltöző** a kényelmes öltözést - vetkőzést szolgálja. Minden gyermeknek esztétikus, színes külön szekrénye van. Az öltözőben a szülőket egy hirdetőtáblán tájékoztatjuk, ahol havi időszakokra lebontva megismerkedhetnek a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseivel és eredményeivel, illetve az egyéb aktuális tudnivalókkal, közleményekkel.

A WC-ben szintén a gyerekek testi adottságainak megfelelő méretű eszközök segítik a tevékenységek elvégzését. A szükségletek nyugodt kielégítéséhez a WC-ket függönnyel különítjük el. Minden gyermeknek legyen saját törölközője, fésűje, fogmosó felszerelése. Rendszeres tisztántartásukról gondoskodunk.

A programhoz minden csoportban igény szerint ki tudjuk alakítani a projektoros kivetítőt, az öltözőkben minden csoportnak **ovigalériát** alakítunk ki.

A gyerekek által használt helyiségekben **vizuális jelekkel**, piktogramokkal segítjük a szokások beidegződését.

2.) A gyerekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése

*Az óvodai felvétel után – a nyári időszakban – **anamnézist** készítünk a gyermekekről, s kitöltjük – a szülők segítségével.*

A gyerekek gondozásának záloga az óvónő és a gyerekek közötti meghitt, megértő viszony, a **természetes testközelség** megléte. A gyerekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyerekek igényei, családból hozott szokásai.

A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyerekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden kisgyereknél másképpen alakul, ezért a szokások kialakításánál figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, adottságokat, és a fokozatosság elvét betartva arra törekszünk, hogy a gyerekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét már az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A 3-4 éves gyerekekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, illetve azok sorrendjét. Később fokozatosan, önállóan is el tudják végezni a testápolási teendőket. Az egy csoportban dolgozó **óvónők és dajkák** állapotodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetével, az azonos gyakoroltatás érdekében. Az óvodáinkban a két-két csoportban össze kell hangolni a munkát, hogy az egyes csoportokba járó gyerekek ne akadályozzák egymást a teendők elvégzésében.

A fejlődés egyik alapfeltétele a **táplálkozás**, amely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja.

A gyermekek napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják, ezért figyelemmel kísérjük a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos, és megfelelő tápanyag összetételű legyen. *Vitaminszükségletük kiegészítése érdekében hetente ún. „gyümölcsnapot” tartunk. A gyermekek által hozott egy-egy szem gyümölcsből salátát készítünk, vagy tisztítás után, szeletelve adjuk számukra. A hét többi napján is ebből a gyümölcsmennyiségből fogyasztanak a gyerekek. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.*

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A szülők segítségével megismerjük ezeket, és kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak. A szépen megterített asztal, az étkezési szokások elsajátítása lehetővé teszi a kulturált étkezés fokozatos kialakulását. Mindenki annyi ételt, italt fogyasszon, amennyi jól esik neki!

A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyerekek között. Az óvoda és a család gondozási szokásait lehetőség szerint össze kell hangolni, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC használatához megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyerekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket. Biztosítjuk, hogy a bőr- és hajápolás, az orr tisztántartása illetve a WC használat a nap bármely szakaszában megvalósítható legyen a gyermekek igényeit illetve az óvodában végzett tevékenységeket figyelembe véve. A fogápolás ebéd után történjen meg! Biztosítjuk minden gyerek számára a saját törölközőt, fésűt, fogápoló szereket.

Az **öltözködés** védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyerekek ízlését, önállóságát is. Kérjük a szülőket, hogy a gyerekek öltözéke célszerű, önállóságukkal és az óvodai élettel összhangban legyen. A kényelmes, sportos pamutruhák a szabad mozgást biztosítják, így a gyermekek bármilyen tevékenységet szívesen, örömmel végeznek bennük. Az öltözőszekrényekben mindig legyen tartalék fehérnemű, nadrág, pulóver, rövid ujjú póló. A meleg nyári napokon pedig kismadrág, szoknya. A váltócipő lehetőleg ne sarok nélküli papucs vagy cipő legyen, mert ez lúdtalpat idézhet elő! A téli időszakban a tornaszakban is legyen meleg alsó és felsőruházat. Az ízlésformálást, a jó közérzetet ápoló, gondozott megjelenésünkkel is biztosítjuk!

A **mindennapi mozgás** nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítjuk, hogy a gyerekek minél többet tartózkodhassanak a szabadban, hogy szervezetük minél jobban alkalmazkodni tudjon az időjárás változásaihoz. A természetes nagymozgások illetve az egyes mozgás elemek egyéni gyakorlása, és a néhány perces szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyerekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A rövid ideig tartó, szervezett mikro-csoportos séták is hozzájárulnak a mozgásszükséglet kielégítéséhez.

A gyermekek **alvásiigényének** egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság és biztonság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat, ne maradjon el egyszer sem! Ha lehet minden alkalommal éljék át a gyerekek az dúdolók hatására kialakult szendergés állapotát. A gyermekeknek különböző az alvás igénye.

3.) A gyermekek egészségének megőrzése, óvása, és a szervezet edzettségének biztosítása.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással elkülönítve ápoljuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

A **3-4** éves gyerekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. Óvakodunk a gyermekek megszegényítésétől. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülővel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A **4-5** éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc-deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartását javítjuk. A mindennapos szervezett mozgások során feltétlenül gyakoroltatjuk a testtartást javító, és a lábboltozatot erősítő mozgásformákat. A zenés torna a gyerekek kedvelt elfoglaltsága, változatosan biztosítja a mozgásformák gyakorlását. Az egészséges életmódot a **mindennapi edzési** lehetőséggel is biztosítjuk. Erre legtöbb alkalommal a szabadban tartózkodás során kerülhet sor, ez növeli a gyerekek ellenálló képességét. A testi erő, állóképesség fejlesztésére a tornatermi foglalkozásokon van lehetőség. A nagy térben történő mozgás biztosítja a nagymozgások fejlesztését, és a különböző mozgásformák gyakorlását.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és a testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Megfelelő öltözettel megelőzhetjük a betegségeket, amit mindig a testnevelési anyag határoz meg. A gyerekek minden nap – rossz idő esetén a fedett teraszon – tartózkodjanak a friss levegőn!

Mozgásszükségletük kielégítése érdekében szervezünk **napi kocogó futó** lehetőségeket. A gyermekek meghatározott futópályán önmaguk döntsék el, hogy mennyit futnak. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzőleg hatnak rájuk és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A fejlődés várható kompetenciái óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek tudnak teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülni
- Tudnak a tisztálkodási eszközökre vigyázni, helyükre teszik azokat. Zsebkecskőjüket tudják önállóan használni köhögéskor, trüsszentéskor egyaránt
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból, próbálkoznak az ételmerítéssel
- Készség szinten tudják használni a kanalat, a villát
- Tudnak esztétikusan megteríteni, és higiénikusan étkezni
- Étkezés közben halkán beszélgetnek
- Teljesen önállóan öltöznek
- Tudják ruhájukat ki- és begombolni, esztétikusan összehajtva a polcra helyezni, cipőjüket bekötni, befűzni
- Ügyelnek saját külsőjükre, környezetükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés

- A mindennapos edzés hatására, az egyéni sajátosságait figyelembe véve – jó állóképességgel, edzettséggel rendelkeznek.

2.3.2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés **célja**: a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. Az óvoda nevelőtestületi szinten kidolgozott közösségi szokásrendszerrel, normarendszerrel rendelkezik.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (továbbiakban migráns) gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Bármilyen nemzetiségű, származású gyermek összes szükségletére odafigyelünk, szükségleteit kielégítjük.

Az esélyegyenlőség biztosításával kívánjuk azon SNI-s gyermekek szükségleteit kielégíteni, amelyek az Alapító okiratunkban foglaltak szerint integrálhatók.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése, fenntartása a befogadástól az óvodáskor végéig.
2. A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Tartalma:

1.) Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése, fenntartása a beszoktatástól az óvodáskor végéig.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. **Családias légkörben** kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban mi óvónók tervezünk meg, de adunk lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.

5-6-7 évesek mozoghassanak szabadon csoportszobában, mosdóban, WC-n, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

Az otthonosság érzését segítjük elő azzal is, hogy minden gyereknek saját öltözőszekrényt, a csoportszobában saját fiókot biztosítunk ahová saját eszközeit, játékait, a mikro-csoportos sétán gyűjtött „értékeit” beteheti, önállóan gondozhatja, kezelheti.

A gyermekek érkezésekor az óvoda öltözőiben, folyosóján halk zene segítségével nyugalmat árasztó miliót teremtünk

A **befogadás** időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, melyet már az óvodába lépés előtt megalapozunk (előzetes családlátogatás, közös óvodlátogatás, ajándék, tájékoztató köszöntő levél).

A beiratkozás is lehetőséget ad az ismerkedésre, közös játéokra. A gyermekek ajándékozásával, a családlátogatással segítjük a gyermeket érzelmileg közelebb hozni az óvónőhöz, óvodához. A szülőknek a „rendkívüli szülőértekezlet” megszervezése is fontos feladatunk. Ekkor a szülőkkel megbeszéljük az elkövetkezendő időszak feladatait, a befogadás menetét. Otthon a gyermekeket készítsék fel az óvodai életre /pozitív hatás legyen/.

Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek beszoktatása.

A befogadás időszakában lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha igényeli a szülő vagy a gyermek érdekében szükséges, akkor minél hosszabb időn keresztül vegyen részt a szülő a befogadásban.

A gyermekeknek a szülői együttlét biztosságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait.

A befogadásban mindkét óvónő részt vesz, a dajkával közösen, gondosan előkészítik ezt az időszakot. A gyermekek jelét úgy válogatjuk ki, hogy ahhoz a gyermek érzelmileg kötődjön. Így a jel is vonzóvá válik, legyen ez az első óvodai esztétikai élménye.

A befogadás során viselkedési normákat tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését. A befogadás ideje alatt a gyermekek hozzák el magukkal azokat a tárgyakat amelyekhez ragaszkodnak. Az érzelmek a megszokottság, az illat melyek egy tárgyhöz, játékhoz kötődnek, megnyugtatóják a gyermeket és biztosságerzetet adnak neki. Ezek a tárgyak napközben és alvásakor is előkerülhetnek.

A sok érdekes, izléses játék mellett személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedünk a gyermekeknek. Az idősebb óvodások is meglephetik a kicsiket egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal.

A délutáni pihenésnél az új gyermeket külön szeretettel vesszük körül. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében leülünk közéjük, mesélünk és altatódalokat dúdolgatunk nekik. Különös türelemmel, tapintattal mutatjuk be testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat és azok használatát. Már a befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez **gazdag, tevékenykedtető élet szükséges**. A közös élmények az óvodáskor végéig biztossítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk.

A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Az

érdektelen gyerekekre külön figyelmet szentelünk, hogy mielőbb kiderítsük érdektelenségük okát, mert befolyásolásukat csak így tudjuk elindítani.

Igyekszünk minél több programot szervezni a kisebb és nagyobb gyermekek együttműködésére.

A két épületben folyó munka miatt is szükséges, hogy a kicsik és a nagy óvodások minél több közös programba vegyenek részt, melyek az összetartozás érzését segítik. (Pl.: kirándulások, bábelőadás megtekintése, farsangolás, gyermeknap stb.)

2.) A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

A gyermekek pozitív kapcsolata úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek.

A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak. A nevelés akkor lesz hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudjuk tenni.

A gyermekek neveléséhez jó kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. A bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerhetjük, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítsük a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

Az óvodapedagógus próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. A gyermek mágiikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.

Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok **pozitív** oldala.

A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosítunk, a pontos határok megjelölésével. Tehát a nagy szabadság, a világos határok azt jelentik, hogy röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg azt, amit akarunk, vagy amit nem akarunk.

Többszöri „határátlépésnél” konzekvenciákat, következményeket vezetünk be, ugyanakkor lehetőséget adunk a javításra. Kialakítjuk a közösségi élet szabályait.

Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, úgy formáljuk, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgatjuk meg, hogy véleményt tudjunk mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Fontos szerepe van az egyéni bánásmód biztosításának, ami segíti, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá. Bátorítsunk minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon.

Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni kell.

A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével.

Minden gyermeknek személyes perceket biztosítunk a jó kapcsolat megerősítésére. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása s megfogalmazása is kapjon hangot.

A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélgetőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzzük a megbántást, hibáztatást, gyakori bírálgatást, kioktatást, kiabálást, panaszkodást, prédikálást. A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalma és az a szemlélet, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni. Tiltalom helyett választási lehetőséget adunk a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra.

Örömmel dicsérettel jelezzük, és félelemkeltés nélkül jelöljük meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsöket megszüntetheti.

Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása hatja át, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Elemezzük, vizsgáljuk a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

Sok játékos eszközt használunk az egyéni jellemzők kimutatásához. (Pl.: születésnap tábla, életkorokat mutató tábla, felelősöket megnevező piktogram, magasságmérő)

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben is nyilvánosságra tudják hozni.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.

- Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

2.3.3. A program napirendje

A gyermekekre nagy hatással van a feszültségtől mentes együttlét, az örömteli hangulat, az óvodapedagógus érzelemgazdagsága, az óvodai élet egészének átgondoltsága.

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Az egész nap érvényesüljön a rugalmasság.

A gyermekek délutáni pihenése élettani szükséglet. A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 órára rövidülhet.

A napirendben külön időpontot (pontokat) jelölünk meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire. A napirendben szintén jelöljük a játékidőt, ami legalább 5-6 óra. A frontális fejlesztések mellett meghatározzuk az egyéni és mikro-csoportos fejlesztéseket is.

Az állandóan és/vagy ciklusosan megjelenő tevékenységek nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak a csoportok életében.

Időtartam	Tevékenység	
6³⁰-10³⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN	
	- Személyes percek -	J
	Játékba integrált egyéni és mikro-csoportos tevékenységek:	Á
	- Rajz, mintázás, kézimunka	T
	- Ének-zenei készségek fejlesztése	É
	- Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése	K
	- Részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján	
	- Testápolási teendők	
	- Tízórai	
	- Vers-mese-dramatikus játékok	
	- <i>Zenés mozgásos percek</i>	

10 ³⁰ -12 ⁰⁰	JÁTÉK A SZABADBAN Mikro-csoportos séta Énekes játékok, <i>természet változásainak megfigyelése, megfigyeltetése</i> az udvaron Edzés: kocogás, futás, mozgásos játékok	J Á T É K
12 ⁰⁰ -12 ³⁰	Ebéd Testápolási teendők	
12 ³⁰ -15 ⁰⁰	Pihenés, alvás mesével, altatóval Testápolási tevékenységek Uzsonna	
15 ¹⁵ -17 ⁰⁰	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN ÉS A SZABADBAN <i>Részképesség-fejlesztés ,egyéni szükségletek szerint</i> Szabadon választható szolgáltatások. Hazatávozás	J Á T É K

3. A PROGRAM TARTALMI KERETE

3.1. Hagyományörzés, népszokások

Óvodánkban tartott jeles napok időrendben, s azok tartalmi:

Ez a program a hagyományörzést, a népi kultúra ápolását az óvónők feladatának tekinti. Beépítjük a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Megteremtjük azt a miliót, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a népiességet, örömet és a követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról-szájra hagyományozódik. Arra törekszünk, hogy ismerjük, megszeretettjük a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra teszünk szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismertetünk meg. Lakóhelyünk hagyományából merítünk, gyűjtünk. Fontos feladatunk az itt élő emberek értékeinek bemutatása is.

A hagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban.

Vers, mese, dramatikus játékok:

(Népmesék, mondókák, közmondások rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések)

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

(mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok hangszeres népzene)

Rajz, mintázás, kézimunka:

(tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, mézeskalácssütés, nemezelés)

A környezet tevékeny megszerettetése:

(találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások)

Mozgás, mozgásos játékok:

(ügyességi és sportjátékok)

Az óvodában ünnepelhető jeles napok

- ❖ Születésnapok megtartása (folyamatosan)
- ❖ Szüret (október 15-től)
- ❖ Dargay Attila emléknapi
- ❖ Gyermekmosoly Alapítvány bálja
- ❖ Advent (november 30 utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- ❖ Karácsony az adventi ráhangolódás beteljesülése
- ❖ Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)
- ❖ Március 15.
- ❖ Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- ❖ Május elseje (majális)
- ❖ Édesanyák köszöntése,
- ❖ Pünkösöd (húsvét utáni 50. Napon)
- ❖ Évzárók, ballagások / elköszönés a tanévtől, az óvodától/
- ❖ Gyermeknap

A hagyomány-ápolás ajánlott tartalmi korcsoportonként.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészülettel vezetünk be, amelyhez a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan változatos tevékenységeket biztosítunk. A hagyományok ápolása közben történő együttjátás, együttmunkálkodás, tervezgetés, örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

Az őszi jeles napjai, ünnepei

A közösen készített kalendáriumon kövessék a jeles napokat. Gyűjtsék a természet kincseit, rendezzék el, díszítsék velük csoportszobájukat. Figyeljék az állatok viselkedését, takarítsák be a termést, végezzenek befőzést az óvónő segítségével. Segítséggel készítsenek ehető termésbábokat. Morzsoljanak kukoricát. Tanuljanak névcúfolókat, vásári kikiáltó rigmust. Süssenek mézeskalácsot vagy perccet, készítsenek vásárfiákat, egyszerűbb népi játékszereket. Kedvük szerint vegyenek részt a vásári forgatagban. Ismerkedjenek meg népi hangszerekkel, népzenevel.

Készítsenek a gyermekek kalendáriumot, figyeljék igazak-e a népi jóslások. Ismerjenek meg néhány találós kérdést, közmondást, vásárról mesét, verset, dalt. Főzzék be a betakarított gyümölcsöt. Végezzenek őszi munkát a kiskertben, ültessék cserépbe a fagyot nem tűrő növényt. Segítséggel rendezzék be a vásár helyszínét, árulják portékáikat. Népzenere táncoljanak egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal. Játsszanak énekes népi játékokat, ismerjenek meg néhány ügyességi és sportjátékot.

(pl: zsákban futás)

Szüret (október 15-től)

3-4 évesek

Hallgassanak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüretéről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, a mulatságban. Szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot. Szüretet a nagycsoportosok szervezik.

4-5 évesek

Ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat, gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. Vegyenek részt a szüret előkészítésében: dugják el a gyümölcsöt, süssenek pogácsát.

Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten: játsszanak népi játékot, préseljék a mustot táncoljanak népzeneire. (nagycsoportban)

5-6-7 évesek

Szervezzék szüreti mulatságot az óvónők segítségével. Díszítsenek kaput gyümölcsökkel süssenek pogácsát. Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Legyenek aktív részesei a mulatságnak: táncoljanak, énekeljenek, játsszanak szüreti népi játékot szemezzék darálják ,

préseljék a szőlőt. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket. (pl: dióhéj pengető, csutkamuzsika) A községi szüreti felvonulás élményeinek feldolgozása.

Dargay Attila emléknep

Óvodánk névadójának emlékére minden év októberében rajzpályázatot hirdetünk meg a környező települések óvodásai számára. A rajzok témája minden alkalommal a neves művész által létrehozott mese által megjelenített és életre kelt figurák. E jeles napra meghívjuk Henrik Irént névadónk özvegyét is, aki az oklevelek mellett ajándékokkal köszöni meg a kisgyermek alkotásait és kedves életrajzi momentumokat mesél az itt lévő gyermekeknek.

A tél jeles napjai, ünnepei

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Mikulás (december 6.)

Karácsony (december 24, 25, 26.)

3-4 évesek

Ismerkedjenek az advent jelképeivel: koszorú, naptár. A naptár alapján minden nap készüljenek egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. Rövid dalt, mondókát vagy verset tudjanak a Mikulást és a karácsonyt várva.

Készítsenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékot szüleiknek. Figyeljék a vízbe tett cseresznyeágot.. Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal.

4-5 évesek

Segítsenek az adventi naptár és koszorú elkészítésében. Naponta nézzék meg mik a további feladatok. Tegyék vízbe a cseresznyeágot, vessenek Luca-búzát, mártsanak gyertyát, fényszeressenek almát, díszítsenek ablakra, süssenek mézeskalácsot, készítsenek fenyődíszet nehezebb technikával. Mikulás és karácsony előtt tanuljanak dalt, verset, mondókát. Egyenek almát, mézes diót, gyűjtsák meg a gyertyát.

5-6-7 évesek

Önállóan, de az óvodapedagógus irányításával készítsenek adventi naptárt és koszorút. A megbeszélte feladatokból bontsanak ki egyet naponta és oldják meg a kijelölt feladatot. Figyeljék az időjárást. Bevált-e a Katalin napi jóslat?, készítsenek asztaldíszet, öntsenek gyertyát.

Az étkezési szokásokhoz, süssenek tököst, gerezdeljenek almát, törjenek diót. Gyúrjanak, süssenek és díszítsenek mézeskalácsot.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

- télbúcsúztató népszokás -

3-4 évesek

Egyszerű technikával díszítsenek papírálarcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van táncoljanak, utánozzák az óvodapedagógus táncos mozdulatait.

4-5 évesek

Díszítsenek farsangi álarcot, gyűjtsenek zsákbamacskához tárgyakat, vegyenek részt farsangi játékokban, tanuljanak egyszerű dalokat vagy mondókákat. Hallgassanak tréfás mesét, verset.

5-6-7 évesek

Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a zsákbamacska kihúzásában, hívogassák társaikat a mulatságba. Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében.

A tavasz jeles napjai, ünnepei

Március 15.

3-4 évesek

Tanuljanak rövid katonás verseket, énekeket. Fessenek nemzeti színű zászlót. Vegyenek részt katonás játékokban. Sétáljanak a zászlókkal feldíszített városban. Az óvodapedagógustól halljanak a nemzeti ünnepről szóló dalokat, verseket.

4-5 évesek

Énekeljenek, mondókázzanak, tanuljanak verset az ünnepnek megfelelően. Csákovával a fejükön meneteljenek. Nézegessenek huszáros képeket.

Tűzzenek zászlót a Hősök terén lévő emlékmű elé.

5-6-7 évesek

Fessenek kokárdát, zászlót.

Vegyenek részt a város ünnepségén az óvodában tanult dalokkal, versekkel körjátékokkal.

Húsvét

Tojásfa állítás, locsolkodás, tojásjátékok.

3-4 évesek

Tanuljanak locsolóverset. Locsolkodjanak és vegyenek részt a tojás-játékokban.

Tegyenek nagy sétát az óvoda környékén.

4-5 évesek

Tegyenek nagyobb sétát a környéken, írjanak tojást viasszal, díszítsék csoportszobájukat.

5-6-7 évesek

A tavaszi határkerülést tegyék meg, jó messze a határba. Tanuljanak mondókát locsoláshoz, komáláshoz, dalt a komatál küldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvónőket, a lányok készítsenek tojást maratással vagy karcolással. Komáljanak a barátok egymással, süssenek a komatálban süteményt és komáljanak választott csoporttal.

Május elseje

3-4 évesek

Az óvodapedagógus és a nagyok által feldíszített fát járják körbe, tavaszi dalokat énekelve.

4-5 évesek

Egyszerűbb díszeket készíthetnek a májusfára, segíthetnek díszíteni is.

5-6-7 évesek

Maguk készítik a díszeket a fára, közösen rakják fel.

Édesanyák köszöntése

E jeles nap megünneplése csoportokban, korosztályukhoz és a szülők igényeihez mérten köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.

Tanuljanak anyák napi verset. Virággal, saját kezűleg készített ajándékkal köszöntsék az édesanyákat. Bensőséges, szeretetteljes hangulatot teremtünk. Nem a szerepeltetés a célunk.

Gyermeknap

Szülőkkel közös játék a gyermeknapon óvodánkban már hagyománnyá vált, hogy erre a napra „felfújható ugráló várat, akadálypályát és csúszdát hozatunk az udvarra, s délelőtt folyamán a gyermekek „kifulladásig” használhatják ezeket az eszközöket. Vagy közös kirándulást szervezünk egy játszóházba, vagy vadasparkba.

4-5 évesek

Versenyek gyermeknapon, ahol a családtagok is besegíthetnek. Együttjátás öröme.

Kirándulás a nagycsoporttal (pl.: Nyíregyházára az Állatkertbe)

Közös játék a szülőkkel gyermeknapon.

A nyár jeles napjai, ünnepei

Évzáró- ballagás-búcsúzás

Pünkösd

3-4 évesek

Évzáróra az évközben tanultakból állítunk össze rövid műsort. A kiscsoportosok elkészítik az iskolába menőktől.

4-5 évesek

Évzáróra az évközben tanultakból összeállítás, esetleg mesedramatizálás. Pünkösdi játék tanulása. Nagycsoportosok búcsúztatása.

5-6-7 évesek

Évzáróra a három év folyamán tanultakból műsor, esetleg mesedramatizálás, pünkösdi játék. A gyerekek versekkel, mesékkel, dalokkal, játékokkal búcsúznak az óvodától, barátjaiktól a felnőttektől.

4. PROGRAMUNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI

- Játék, játékban integrált tanulás
- Vers, mese, dramatikus játék
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás
- Rajz, mintázás, kézimunka
- Mozgás, mozgásos játékok
- Környezet megszerettetése, megismerése
- Munka, munka jellegű tevékenységek

4.1. Játék, játékban integrált tanulás

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység **célja**: a gyermekek szabad képzettségének elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, és a játékban integrált tanulás.

Az óvónő feladatai:

1. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légtér, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés-élmények), a szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
2. A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
3. A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékba.
4. Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei.

Tartalma:

1.) A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

Alkotó kedvű léggör olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti azt meg, milyen helyet választ, mennyi ideig tart a játéka. Mindezekhez biztosítjuk a feltételeket. Ha szükségesnek látjuk, újabb ötleteket adunk a játék további folytatásához. A csoportban csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott léggör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kreatív léggör segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Kezdeményezésünkre a gyermekek szívesen vegyenek részt az énekes, mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermekek szabadon választhassanak a felkínált szerepek, játék helyzetek, társak között. A kezdeményezett játékokhoz biztosítjuk a megfelelő eszközöket, szabályokat és helyet. Az együttjátás során őszinte, mély átérzésre serkentjük a gyermekeket.

Humoros szavakat, tréfás kifejezéseket használunk az oldott léggör érdekében.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A csoportszobákban többféle állandó és **variálható kuckót** alakítunk ki. A gyerekeknek lehetőséget biztosítunk arra is, hogy segítségünkkel, vagy akár önállóan megfelelő helyet alakítsanak ki játékuhoz.

Kiemelkedően fontos a különösen esztétikus és meghitt **mesesarok** melynek kialakításával a dramatizálás, bábozás helyét is biztosítjuk. Itt tarolhatjuk a kellékekkel teli „kincsesládát” is.

A séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a kincseket őrző sarokban kapnak helyet.

A rajzolásnak, festésnek, korongozásnak, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak is állandó helyet biztosítunk. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök a játékidő egész folyamán a gyermekek rendelkezésére álljanak.

Az udvar biztosította nagy szabad tér hatására arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Segítjük az udvari szerepjáték kibontakozását. (pl: népi játékok, mozgásos játékok, közlekedési játékok, ügyességi és sportjátékok feltételeinek megteremtésével stb.)

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak.

A **3-4** éves gyermekek szinte egész nap játszhatnak, egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét.

Az **5-6-7** éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszhatnak. Ezt a játékot figyelemmel kísérjük. Amennyiben a gyermekek játéka már felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látjuk, más játékot ajánlunk fel számukra.

Biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság, kialakulhasson.

Törekszünk arra, hogy a gyerekeknek minél több idejük legyen az udvari játéktevékenységekhez.

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Ezért a játékhoz olyan eszközöket is biztosítunk, melyek ízléses, praktikus, egyszerű, félkész játékok, hogy sokféle ötletre, játékfajtára be lehessen illeszteni. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A **3-4** éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióit, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek (fodrász, orvos stb.), amelyek ösztönzik a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (mese, vers, ének, rajzolás) szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek.

A **4-5-6-7** éves korosztálynak bővítjük az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikro-csoportban velünk vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyermekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, csoportszobai játékok is kikerülnek az udvarra és itt is megteremtjük a nyugodt, kreatív játék feltételeit. (rajzolás, festés, konstruálás stb.)

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra átélhessék a játékban is.

Kiemelt szerepet tulajdonítunk a csoportos sétáknak. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztalatgazdagságában.

2.) A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a *gyakorló játék*. Ezért lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait megismerjék, így a véletlen cselekvéshez örömmérs társul. Ez az örömmérs ad

alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Biztosítjuk a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s játékkal mintát adunk a játékok helyes használatához, elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, kezesség-szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek halandzságát. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmeket kelt.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb, nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Segítjük a gyermekek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a *szerepjáték*. Magunk is vállalunk szerepeket, hogy ezáltal mintát nyújtsunk a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában teret kap a papás-mamás, fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha” helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a *dramatizálásnak*, bábozásnak. Az egyszerű mesék megjelenítésében modellt adunk egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben a gyermekek használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A *bábozás* először a mi előadásunkban jelenik meg az óvodában. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ez a báb a többi bábbal együtt a gyerekek által elérhető helyen legyen, hogy bármikor megtapogathassák, megszeretgethessék. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen is készítünk, a már meglévő bábokhoz.

Konstruációs játékokra legyen jellemző a formagazdagság, éljék át az „én készítettem” alkotás örömét.

Játsszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi – és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Olyan szabályjátékokat tervezünk, amelyek a mozgásigényüket is kielégítik.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezükbe. Dominánsan jelentkezik az érzelmmel telített szerepjáték, a „mintha” helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Segítjük őket, hogy a beleélés kifejlett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhassanak és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek. A gyermekek játékelgondolása fejlődjön. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a kommunikációs képességüket, szabálytanulási készségüket, társaikhoz való viszonyukat, az együttes cselekvő képességet.

A jó példa nyomán a gyermekekben fokozódjon a mesedramatizálás igénye.

A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra. A szülők és a gyermekek bevonásával különböző típusú bábokat barkácsolunk, hogy együtt cselekvő megjelenítésre ösztönözzük őket. A szerepjátékot

és a dramatizálást kiegészíti az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző anyagokat, eszközöket.

Célunk a szabályjátékok megszerettetése. A gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy ők maguk is hozzanak létre szabályokat, s lehessenek a játékok vezetői is.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése az óvodában.

3.) A gyermekek beszédképességének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Szerepvállalásaink modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus) hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő.

Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb.)

4.) Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, irányításunk játékot követő, szemlélő, hagyjuk a gyermekeket cselekedni, ha szükség van rá – játékkezdeményező, modellnyújtó játszótársak vagyunk. Ebben a játékhelyzetben is támogató, engedő és elfogadó magatartást tanúsítunk. Segítünk a kevésbé kreatív, ötletszegény gyermekek játékában. Beavatkozunk a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén:

- ❖ A gyermekek tudnak állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- ❖ Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- ❖ Az ismert meséket többször tudják dramatizálni, bábozni.
- ❖ Tudnak bonyolult építményeket kreálni.
- ❖ Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- ❖ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ❖ Interakciójuk gazdag, kulturált, érthető.

Játékba integrált tanulás

Programunk széles értelemben értelmű a tanulást. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek **kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek fejlesztése**. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s ezáltal a teljes személyiségük fejlődik. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű, szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig főszereplők vagyunk. Később fölerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az általunk kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek.

A program felfogása szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az általunk kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak, úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdenek.

Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor szervezett mozgástevékenységet tartunk.

A gyermekek hetirendje:

Mindhárom korcsoport részére

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	mese - vers dramatikus játék Ének-zene	mese - vers dramatikus játékok Raj, mintázás, kézimunka	mese - vers dramatikus játék	mese - vers dramatikus játék	mese - vers dramatikus játék Mozgás, mozgásos játékok
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok	A környezet megszerettetése, megismertetése	A környezet megszerettetése, megismertetése	A környezet megszerettetése, megismertetése	
Délutáni játékba integrált tanulás		zenés, mozgásos percek		zenés, mozgásos percek	

A szervezett tanulás formái

(Mindhárom korcsoportnak)

- Kötelező:
- Mozgás, mozgásos játékok
 - Énekes játékok (4-5-6-7 éveseknek)

Közvetve kötelező:

- Mese, vers, dramatikus játék

Kötetlen:

- Rajz, mintázás, kézimunka
- Ének-zene
 - Énekes játékok (3-4 éveseknek)
 - *Környezet tevékeny megismertetése, megszerettetése*
 - *Egyéni fejlesztés*

	<i>A szervezett tanulás munkaformái:</i>
Frontális	Mozgás Vers-mese-dramatikus játék, Zenés-mozgásos percek Énekes játékok
Mikrocsoportos	<i>Futás, kocogás</i> Ének-zene, Rajz-mintázás-kézi munka A környezet tevékeny megszerettetése,
Egyéni	Futás-kocogás Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
<i>Mese-vers dramatikus játék</i>	naponta 5-10'	naponta 10-15'	naponta 15-20'
<i>Ének-zene</i>	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 30-35'
<i>Rajz, mintázás, kézimunka</i>	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 30-35'
<i>Mozgás, mozgásos játék</i>	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 30-35'
<i>Zenés, mozgásos percek</i>	heti 2x 6'	heti 2x 8'	heti 2x 10'
<i>A környezet megszerettetése, megismertetése</i>	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkeret max. 35 perc.

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45 perc.

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 65 perc.

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Igyekszünk eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálni. A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzés, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a programnak.

Folyamatosan törekszünk módszertani kultúránk fejlesztésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha **sok buzdítást, dicsőítést, pozitív megerősítést kapnak**. Ezért arra törekszünk, hogy mindegyik gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerüljük a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emeljük ki. Alkalmazzuk a differenciált, árnyalt értékelést.

Alkalmazzuk a jutalmazás sokféle módszerét: simogatást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

Az óvodában tárgyi jutalmazásra **ne kerüljön sor!** A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi.

A tanulási szokásokat úgy alakítjuk, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nem kívánt magatartás megszüntetésében.

A tanulás formái az óvodában:

- ❖ utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- ❖ spontán játékos tapasztalatszerzés
- ❖ a cselekvéses tanulás
- ❖ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ❖ az óvodapedagógus által irányított tapasztalatszerzés
- ❖ a gyakorlati problémamegoldás

Arra törekszünk, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi-lelki szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai.

Tervezés:

A dokumentációt a Nagy Jenőné által megszerkesztett csoportnapló tükrözi. Ez alapján kerül megírásra a tematikus terv, a vázlat, valamint az egész éves nevelési terv. A gyermekek személyiséglapját, fejlesztési tervét az „óvoda tükör” alapján vezetjük.

4.2. Vers, mese, dramatikus játék

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi-, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek, megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek, mondókák zeneiségével, rímeinek csengésével. A mindennapos mesélés és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
2. A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)
3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

Tartalma:

1.) A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása a mi feladatunk. Csak a művészi értékű irodalmi alkotásokkal tudjuk biztosítani az esztétikai élmények mélységét. Ezért a művek megválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

A **3-4** éveseknek olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, egyszerű, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze.

A **4-5** éves korú gyermekek meséi legyenek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-, realiztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névesúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepelnek vidám humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az **5-6-7** éves kor, a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus, realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába, a meseregényeket is szívesen hallgassák, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. Versanyagukat gazdagítjuk a különböző

típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismertetjük őket olyan közmondásokkal, amelyeket a környezet gyakran hangoztat.

Tervezünk lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek kifejező erejét. A kiválasztott versekkel, mesékkel erősítjük a környezet megszerettetését, a néphagyomány-ápolást, az évszakok szépségét.

2.) A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő **3-4** éves, gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert ölkben, testmelegünkben teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Sok lehetőséget biztosítunk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekekkel együtt ismételtetjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, a gyakoroltatás érzetének keltése nélkül. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá őket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először a nagyobb gyerekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerűbb meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat. Bemutatunk párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket, a bábok számának fokozatos növelésével. *A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellókat, színes képeskönyveket, s hozzák el otthonról kedvenc könyveiket, hogy megmutathassák egymásnak.* A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak kellékeket használunk, melyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés, kialakulását. Az óvónők és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Ez egyben színfoltja is az óvodai ünnepeinknek, rendezvényeinknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

A **4-5** éves gyermekekben kialakul a mese a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják meséinket. A gyermekek arcán megjelenik a megfelelő áhítat, figyelő ámulat.

Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandza szövegű kiolvasók ismételtetése.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját megerősítjük havonként **egy közmondással**, amit a szülőkkel is közösen megbeszélünk, s jól látható helyen a falújságon elhelyezünk. Így a szülők is együtt tudnak gondolkodni az óvoda léleknevelő hatásán. A gyermekek segítségünkkel jelenítsék meg a meséket, rögtönözzenek bábjátékot. Segítségünkkel fejezzék be a gyermekek a megkezdett mese-, vagy bábjátékot. A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat kihasználunk a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagítjuk a nagycsoportosok mondókarepertoárját. A gyermekek játsszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékokat, ismételgessék az előző évben tanult verseket. Az új versek /15-20/ bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. A gyermekeket lehetőség szerint nem szavaltatjuk kórusban, kerüljük az éneklő hanglejtést. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

A hallott, egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni a gyerekek. A délutáni pihenés alatt olvasunk **folytatásos mesét**.

A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását. A közösen kitalált mesét nevezzék el a „**mi mesénk**”-nek. Fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, játékkal. A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressünk olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese, vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A gyermekek készítsenek albumot a tanult versekről, mesékről. A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére, ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra.

A nagyobb gyermekek halljanak 15-20 új mesét a nevelési év folyamán.

E tevékenység minden nap megjelenik óvodánkban. A gyerekeket zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével a mesesarokban várjuk. Amikor mindenki megérkezett, csak akkor kezdjük el a mesét, gyertyafénynél vagy lámpagyújtás után. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy a következő héten eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat.

A tevékenység befejezését, olyan énekkel jelezzük, ami stílusosan kapcsolódik a meséhez.

Az óvodában a kortárs és a klasszikus irodalmi műveknek egyaránt helye van.

3.) A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán-, és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékokban kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A tartósan beszédhibás gyermekek hangzóinak korrigálását heti egy alkalommal, egy foglalkozás keretében beszédjavító szakember, logopédus végzi ettől a naptári évtől már itt helyben a logopédiai foglalkoztatásban.

Az **anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására kell törekedni.

Az óvoda a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít és további élményeket biztosít.

A fejlődés várható kompetenciái óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat
- Várják, igénylik a mesehallgatást

- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
- Megjegyznek 10-14 mondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

4.3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék (népi játékok, gyermek népi táncok) örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. A felhasznált zenei anyagok igényes életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
2. A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak, ritmusérzék és hallásfejlesztés biztosítása.
3. A tevékenység *differenciált* szervezeti formáinak biztosítása.
4. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

Tartalma:

1.) A felhasznált zenei anyagok igényes összeállítása

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, népdalokat ismerjenek meg. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A **3-4** éves korú gyermekekkel elsősorban olyan **ölbeli játékokat** ismertetünk meg, amelyeket velünk együtt, közösen játszhatnak. Legyen ezek között arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játék.

A szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsiket egyszerű 4-5 hangból álló énekes játékokkal ismertetjük meg, melyek játékos mozdulatokkal eljátszhatók. A gyermekek egy-két komponált gyermekdalt ismerjenek meg az ünnepek köszöntésére.

A **4-5** éves gyermekek ismerjenek mondókákat és még mindig játsszunk velük ölbeli játékokat. Megismertetjük őket a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokkal. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl már megjelenhet a szinkópa is.

Az alkalmi dalokat úgy választjuk ki, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

Az **5-6-7** éves gyermekek népi játékaik bővüljenek párcserés, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokkal. Ismerkedjenek meg az egyszerűbb néptánclelépekkel. Hallgassanak sok népdalt, ismerkedjenek meg más népek dalaival, évszakokhoz, tevékenységekhez kapcsolódó igényes műdalokkal. Tudják a kiolvasókat, mondókákat megfelelően használni, különböző játékhelyzetekben alkalmazni. A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, melyek felkeltik

a gyermekek érdeklődését /érzelmi hatású dalok, népdalok, rokon-, és más népek dalai, magyar komponált műzene, altató dalok, klasszikus műzene/.

2.) A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes, tartalmak ritmusérzék és hallásfejlesztés biztosítása

A **3-4** éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák és dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék.

A gyermekek jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Énekelgetjük a gyermekek nevét, jelét, csalogatjuk őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Felkeltjük érdeklődésüket a zenehallgatás iránt. Igyekszünk minél több zenei élményt közvetíteni, elsősorban énekes előadásunkkal. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez gyakran kapcsolunk zenehallgatási élményt. A zene iránt érdeklődő szülőket bevonjuk a közös éneklésekbe. A gyermekeknek lehetőséget teremtünk (2-5 percig) rövid hangszeres zene, kórusmuzsika videofelvételen történő megtekintésére.

A **4-5** éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal /népi játék/ megtanulása mellett ismételgessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord maradjon.

A körjátékok közül már nehezebbeket is választunk pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékokat stb.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan, egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Próbálkozzanak lelassított éneklés közben, az énekek dallamvonalának mutatásával.

A gyermekek játsszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében. Ezeket a ritmushangszereket közösen készítjük el a gyermekekkel, hogy együtt tudjunk mondókázgatni, énekelgetni a kis „ritmuszenekar” kíséretével. Próbálgassák az egyszerűbb tánc lépéseket az óvónőt utánozva zenére.

A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

Az **5-6-7** éves gyermekek tanuljanak 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. Olyan dalokat választunk, melyben már a szünet, szinkópa is előfordul.

A nagyobb gyerekek szabálytartó képessége megengedi, hogy bonyolultabb párcserék, kapus, hidas, sorgyarapító- fogyó játékokat is tervezzünk.

A gyermekekkel együtt variáljuk az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak.

A gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük, elő. A hallásfejlesztést segítő fogalompárok pl. halkabb-hangosabb éneklést összekapcsoljuk a tempóváltoztatással vagy dallam bújtatással.

A ritmusfejlesztés végső célja, hogy megtudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

Játsszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy különböző mozgásokkal megérezzék a motívumok hosszát. Fejlesztjük az alkotóképességüket, lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféle módon lehessen megoldani..

A tanult mondókáknak, gyermekjátékoknak szimbólumokat találunk ki, melyet elérhető helyen helyezünk el. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra és lehetőséget adnak az ismétlésre az élmények felelevenítésére.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

3.) A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikro-csoportos formában szervezzük meg. Ezzel a munkaformával a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

A kötött jellegű szervezett énekes játékot lehetőleg az udvaron tartjuk meg, rossz idő esetén pedig a délelőtti levegőzés előtt. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezünk, hogy semmi se szakítsa meg az önfeledt, örömteli játékot.

A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk. A délutáni órákban is lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek kedvük szerint megnézhesse és hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét. Alkalmanként hangversenyeket szervezünk, melybe bevonjuk a szülőket, nagyszülőket, a zeneiskola tanárait, diákjait.

A ritmus-, és hallásfejlesztő eszközök minden korcsoportban elérhető helyen legyenek.

4.) A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése

- A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését

szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán-, és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésre.

A fejlődés várható kompetenciái óvodáskor végén

- A gyermekek tudnak önállóan, élvezettel énekes játékokat játszani.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni, visszaadni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, a gyors-lassú, a magas-mély, a halk-hangos közötti különbséget.
- *A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.*

4.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A tevékenység **célja**: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér - forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése az egész nap folyamán.
2. A gyermek igényének kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
3. A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének *differenciált* fejlesztése.
4. A tevékenység *differenciált* szervezeti formáinak biztosítása.

Tartalma:

1.) A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermekek alkotó tevékenységéhez méretben, minőségben megfelelő eszközöket biztosítunk. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség, az esztétikum dominál. Az alkotó-alakító tevékenységekhez olyan megfelelő helyet biztosítunk, ahol a mozgó gyerekektől védett az alkotók köre. A munkaasztalt úgy helyezzük el, hogy maximum 6 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen. Biztosítjuk a gyermekek számára az alkotó tevékenységhez szükséges nyugodt légkört, amelyben szívesen bekapcsolódhatnak a munkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják. A tevékenységekhez elegendő időt biztosítunk a gyerekek számára, hogy addig alkothassanak, ameddig kedvük tartja. Az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges különböző anyagok elhelyezését, tárolását úgy oldjuk meg, hogy azok a gyermekek számára bármikor könnyen hozzáférhetőek legyenek. Minden gyermeknek megtanítjuk az eszközök biztonságos kezelését. A mindennapi szabad játékban is megteremtjük a feltételeket a rajzoláshoz, festéshez, mintázás - anyagformáláshoz, szövés-fonáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez, és műalkotásokkal való ismerkedéshez. A gyermekek a festéshez otthonról hozott „festő pólót” használnak.

2.) A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének fejlesztése

Az óvodába kerülő **3-4** éveseknek lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek meg az anyagokkal, eszközökkel, a különböző technikai kivitelezés lehetőségeivel. Megkezdjük a szép, az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítását. A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. Ezek nem különülnek el egymástól. A **képalakító tevékenységek** technikáját, eszközeit megtervezzük. Nem tervezzük viszont a szándéktalan firkrát, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a témát. Lehetőséget adunk a gyermekeknek, az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás lehetséges festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. Segítjük a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől, a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A 3-4 éves gyermekek az építés során megismerkednek a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Beszélnek alkotásaikról, örülnek a létrehozott produktumnak. Az ovigaléria kiállításait minden évszakban kisebb csoportokban többször is megnézik.

A **4-5** évesek alkotó, alakító tevékenységét bővítjük. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. A gyerekek rajzában megjelenik az emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekvések ábrázolása saját elképzelés alapján. Gyönyörködnek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használják ceruzát,krétát, filc- és rostirónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a munkáik finomabb kidolgozásához. A gyerekek alakítanak képeket spárgából, fonalból, textilből, termésekből.

A **plasztikai munkák** során már képesek a formák tagolására. Tudnak ajándéktárgyat, valamint játékuhoz kellékeket készíteni. A plasztikus formák létrehozásához különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket használnak fel.

Építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Ehhez használhatnak nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat stb.

A gyermekek segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Kisebb csoportokban látogatják az ovigalériát. Véleményt mondanak a kiállított alkotásokról. Szüleiknek is megmutatják a kiállított műveket.

Az **5-6-7** évesek alkotó együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. A **képalakítás** során a gyermekek többször alkotnak közös kompozíciót. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és az A saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek cselekvéseinek ábrázolása is. A gyerekek a képalakításhoz egyre eredetibb meg oldásokat használnak, a formákat, színeket egyéni módon jelenítik meg.

Az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékot készítenek szüleiknek, társaiknak, az óvoda dolgozóinak. Az ajándékozás örömet jelent számukra. Ismerkedjenek a tüvel, a varrás technikájával, a le-felöltéssel, gombvarrással.

Segítséget nyújtunk a gyermekeknek a játékok, bábok, kellékek készítésében. Otthon a szülők segítségével gyűjtögetik az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges anyagokat. Segítenek a környezetalakító, díszítő munkákban. A szülők, nagyszülők bevonásával eszköz-, játék-, bábkészítő munkadélutánokat szervezünk.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy az **építés** során nagyobb méretű elemekből, térben különböző dolgokat hozzanak létre pl. búvóhelyeket, kuckókat stb. Erre kiválóan alkalmas a papírtégla ,melyet minden csoportban folyamatosan szerzünk be.

A több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítjuk. Az ovigaléria az 5-6-7 évesek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, beszélgető helye, ahol a műalkotások hangulati, formai, színbeli elrendezéséről esik szó. A gyermekek személyesen is találkoznak a kiállító iskolásokkal, alkotó rajztanárral, művészekkel. A gyerekek büszkén mutassák meg az ovigaléria kiállításait szüleiknek, nagyszüleiknek. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a Művelődési Házban és a helyi **Szepessy kastélyban** rendszeresen megnyíló tárlatokat megtekintsék.

3.) A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a **mindennapi játékba** integrálódnak. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikro-csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vesz részt a tevékenységekben. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában alkothassa meg képi-plasztikai elképzeléseit az ajánlott eszközfeltételekkel. A gyermekek munkáiban érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- Képalakításban egyéni módon tudják megjeleníteni élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Tudnak örülni alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Beszélgetni tudnak az alkotásokról.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

4.5. A mozgás, mozgásos játékok

A fejezet tartalmazza a 20/2012. EMMI-RENDELET 128.§ szerint A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST.

A tevékenység **célja:** A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

A mozgásfejlesztésben legalapvetőbb követelmény, hogy a gyermekek mindig jó közérzettel, jó hangulatban, /érzelmileg motiváltan/ vegyenek részt a mozgásos feladatokban. A versenyszellem túlhajtása viszont éppen e lemaradók miatt veszélyes! A mozgásfejlesztő lehetőségeknek tartalmazni kell: a fizikai állóképesség fejlesztését, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítését, illetve a sikeres mozgásfeladatok eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelését.

Az óvodai élet tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek.

Az óvónő feladatai:

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

Tartalma:

1.) A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A mozgásfejlesztő játékok összeállítása korcsoportonként, mindig az adott korcsoportban dolgozó óvónők feladata. Figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat illetve a csoportba járó gyermekek **egyéni sajátosságait**.

A gyermekek nagymozgása /járás, futás, kúszás, mászás/ jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol nagy tér, illetve mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. A mozgásos tevékenységeket, és azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, és a csoportok összetételéhez méretezzük. A különböző mozgásos tevékenységeket a tornateremben szervezett formában és szabadon is gyakorolhatják a gyerekek. A középső- és nagycsoportosok rendszeresen látogatják - különösen a téli hónapokban - így lehetőségük nyílik a változatosabb mozgásfejlesztésre, edzésre.

A **3-4** éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a **futásgyakorlatokkal** /pl. futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása/. Játsszanak **ugrásgyakorlatokat** /pl. szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés majd leugrás/. Ismerkedjenek meg a **dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal** /pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labdaleütés-elkapás stb/. A mozgásos játékok adjanak teret a **támaszgyakorlatok** gyakorlásának is /pl. csúszások, kúszások, mászások/. A **talajtorna** elemei is jelenjenek meg a játékokban /gurulás a test hossz tengelye körül/. A gyermekek játsszanak minél több **egyensúlyozó játékot**. Többféle kézi eszközt alkalmazunk a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket a tőlük elvárható erőkifejtésre. Megmutatjuk a helyes mintát, és igényeljük a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását, figyelembe véve a gyermekek képességeit. A csoportszobában legyen mozgásra készített eszköz /pl. labda, karika, szőnyeg, stb./. Ezeket az eszközöket a gyermekek érdeklődésének megfelelően cseréljük.

A **4-5** éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a **futásgyakorlatok** /pl. fussanak három, négy akadályon át fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb./. Szervezünk **ugrásgyakorlatokat** /pl. egy lábon, páros lábon, szökdelés, valamint felugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny stb./ A **dobásgyakorlatok** során próbálgassák a célba dobást egykezes felsődobással, babzsák távolba hajításával, haránt terpeszállásból. Minél gyakrabban játsszanak **labdagyakorlatokat**, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni,

különböző testhelyzetben gurítani. Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a **támaszgyakorlatokat** /pl. csúszást, kúszást, mászást talajon és szereken/.

Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken. Tervezünk lábboltozatot erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat, valamint tartásjavító gyakorlatokat. A csoportszobában legyen alkalma a gyerekeknek szabadidőben is ismételtetni a szervezett foglalkozásokon megismert mozgáselemeket.

Az **5-6-7** éves gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek,. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a testséma-fejlesztés, a finom motorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel végzett mozgásokat a finom motorika fejlesztése érdekében. Használjanak különböző kézi szereket /pl. szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat, kendőket stb./ A különböző típusú **futógyakorlatokat** sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyerekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást, lassúfutást. Végezzenek **ugrásgyakorlatokat**. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas- és távolugrásokat.

Játsszanak **dobásgyakorlatokat**. Dobjanak egykezes, kétkezes alsó- és felsődobással célba, 2 m magas kötél felett. A gyermekek játsszanak **labdagyakorlatokat**. Vezessék a labdát járás, futás közben. Tudjanak párokban labdázni. Végezzenek **támaszgyakorlatokat** /pl. pók-rákjárás, talicskázás/. Ismételjék a tanult talajtornaelemeket /gurulás a test hossz tengelye körül/. **Egyensúlyozzanak** padon járással, fej- kar- és lábmozgásokkal összekötve.

Legyen minél több sportprogram az óvodában a szülők bevonásával /családi vetélkedő, sport-délelőtt/.

2.) A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségleteinek differenciált kielégítése érdekében

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel. A mindennapi testedzés: a kocogás, futás mindhárom korosztálynak ajánlott.

Hetente legalább kétszer „**zenés mozgásos percek**” megszervezése ajánlott, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időkeretben zenére mozoghatnak. Az utánzason alapuló mozgás anyagát gimnasztikai elemekből építjük fel /pl. kartartások, testhelyzetek, kartörzs- térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok/.

A lábboltozatot erősítő illetve tartásjavító gyakorlatok szintén kerüljenek be a szervezett mozgásos percekbe!

A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését, és az egymásra figyelés készségét.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ❖ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakul.
- ❖ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ❖ Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- ❖ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai-gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ❖ Szeretnek futni, tudnak 50-100 métert kocogni.
- ❖ Tudnak helyben labdát pattogatni.
- ❖ *Célba dobnak egykezes felsődobással*
- ❖ *Ugrásukat talajéréskor fékezni tudják.*

4.6. A környezet tevékeny megszerettetése

A tevékenység **célja**: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a **természeti, emberi, tárgyi** világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. Környezettudatos magatartásra nevelés.

Az óvodapedagógus feladata:

1. *1. A 3-6-7 éves korú gyermekeknek érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében.*
2. A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.
3. A tevékenység *differenciált* szervezeti formáinak biztosítása.

Tartalma:

1.) A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek a szűkebb környezetükben érzékelik a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát. A gyermekek érdeklődésük által szerezzenek tapasztalatokat a természeti környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A **3-4** éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után megismerkednek az óvoda közvetlen környezetével.

Figyelik az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, évszakra jellemző képeket gyűjtenek. Meglátogatják a közelben lakó csoporttársaikat, beszélgetnek a család tagjairól. A két óvoda épületébe járók megismerik egymás óvodáját, közös programokat szervezünk számukra. Megismertetjük az óvoda utcáját, boltokat az ott található intézményeket.

Beszélgetünk a környezetben található formákról, nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőkről. A téli időszakban lehetővé tesszük, hogy a gyermekek max 5-10 perces vadállatokról készült videofelvételt nézhessenek. A **4-5** éves gyermekek tapasztalat és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezzük meg. A megfigyelések,

gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására törekszünk. A gyermekek jelezzék az évszakokat bemutató jeltáblákon az évszakok szépségét, jelenségeit az időjárás változását.

Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket s azokat hasznosítsák. Segítséggünkkel rügyeztessenek, magokat csiráztassanak.

Közösen készítsünk albumot az évszakokról gyűjtött képekből.

Otthonról hozott albumot, képeket nézegetünk.

A gyermekek tudják bemutatni a család tagjait, otthonukat.

Ellátogatunk az orvosi rendelőbe, üzletekbe, intézményekbe.

Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait.

Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket.

Környezetükben élő háziállatokat, madarakat, bogarakat ismerjék meg. A téli időszakban lehetővé tesszük, hogy a gyermekek 10-15 perces vadállatokról szóló videofelvételeket tekinthessenek meg.

Az **5-6-7** éves gyermekek ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét. Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeik árnyalatát, a környezet szennyeződéseit /víz, levegő, föld/ a növények fejlődési feltételeit.

Gondozzanak virágokat, csiráztassanak, ültessenek növényeket. A gyermekek ismerjék meg a gyógyfüveket, mezei virágokat, vadon termő ismertebb növényeket. Megszervezzük az állatok napját (október 4.) az víz világnapját (március 20.) és a föld napját (április 22.).

Végezzenek egyszerű kísérletet a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel és a talajjal (pl. földi giliszta farm, katicabogár altatása). A kísérletükhöz nagyítót is használhatnak.

Legyen sok ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

Nézzék meg környezetük háziállatait, figyeljék meg, hol élnek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

Videofelvételen keresztül bemutatjuk a vadon élő állatok környezetét, életmódját, melynek többszöri megnézésére is lehetőséget biztosítunk.

2.) A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikro csoportban történik, közvetlen tapasztalat és élményszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával.

Hetente egy természeti - emberi - tárgyi környezeti téma megfigyelését tervezünk. A délutáni óvónő megérkezése után a délelőtti óvónő a hét három délelőttjén 8-10 gyermekkel megfigyelteti a tervezett témát.

Az élmények egyeztetésére, az ismeretek rendezésére az ebéd előtti öltözködés, a gyűjtemények közvetlen megnézése és az évszaki albumok összeállítása és a beszélgetés ad lehetőséget.

A külső világ tevékeny megismerése segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

3.) A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során

A mikro-csoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek-óvónó személyes beszélgetéseire. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, minden kérdésre meg tudunk válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozódás, üzenetközvetítést.

A gyermekek között erősödjön a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Lehetővé tesszük, hogy értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségeikben.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket: iskola, posta, orvosi rendelő, ABC, Polgármesteri Hivatal stb.
- Ismerik a környezetükben élő háziállatokat, a kutyát, macskát, tyúkot, kakast, libát, kacsát, sertést, szarvasmarhát, lovat stb. Vannak ismereteik vadállatokról, madarokról, bogarokról.
- Ismerik környezetük növényeit, fákat, bokrokat, virágokat, zöldségeket, gyümölcsöket. Vannak ismereteik a természet évszakonkénti változásairól.
- Ismerik a közlekedési eszközöket (légi, vízi, szárazföldi), az alapvető közlekedési szabályokat.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Meg tudják különböztetni a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névmutatókat. (pl alá, fölé, közé stb.)
- Kialakul a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Élvezik és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült video-felvételeket, fotókat.

4.7. Munkajellegű tevékenységek

A fejezet tartalmazza a 20/2012. EMMI-RENDELET 128.§ szerint A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST.

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű aktív tevékenység.

Az óvodapedagógus feladatai: A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.

Tartalma:

1.) A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végezzenek munkajellegű tevékenységet. Mindegyik munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Értékelésünk legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás. /lásd az egészséges életmód alakítása című fejezet/

3-4 éves gyermekek bennünket figyelve vegyenek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében. A kerti munkában figyeljék meg a virágültetést, a növények locsolását.

Segítsenek a termések, falevelek elszállításában, a veteményezésben, a növények locsolásában, az udvar rendben tartásában. A legkisebb óvodásokat is bevonjuk az alkalmoszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő.

A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (pl. a játékok elrakása, tisztítása, a terem díszítésében segítségnyújtás).

4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségi szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.)

Az óvónők és a dajka közös megállapodás alapján gondolják végig a naposi munkát és alakítsák ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyére rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése.

Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével. A gyermekek működjenek közre a szobanövények átültetésében, a virágoskert ápolásában, az óvodaudvar tisztántartásában, (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés). Segítségünkkel a gyermekeknek legyen lehetősége gondozni a madáretetőt. Irányításunkkal készítsék el a kisállatok, madarak étkeit.

Az **5-6-7** éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Közösén eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan találják fel az ételeket. Étkezés után a szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, nem alkalmazunk kényszerítő eljárásokat.

A gyakori dicséret, elismerés hatásával érzük el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában. Végezzenek önállóan környezetszépítő munkát, játékok tisztítását, polcok lemosását. Sütemények, vitaminsaláták készítését közösén végezzük.

Amennyiben egyes korcsoportról van szó, rendszeresen segítsenek a kicsik öltöztetésében, készítsenek nekik meglepetéseket.

Úgy alakítjuk ki a növény és állatgondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Minden évszakban segítsenek a járdák, utak tisztításában.

A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt végezzük.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösén dolgozni.
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen közreműködnek a növények- és állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak.

5.GYERKEMVÉDELMI MUNKA AZ ÓVODÁBAN

Óvodánkban a gyermekvédelmi munka kiemelt jelentőséggel bír.

Indokolja ezt a gyermekek szocio-kulturális helyzete.

A társadalmi, gazdasági változások miatt egyre nehezebb helyzetbe került családokban élő gyermekek érdekében gyermekvédelmi munkánk célja:

- a halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermekek folyamatos figyelemmel kísérése, segítése
- minden óvodáskorú gyermekre preventív tevékenység megszervezése
- a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok gondozása

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet. A gyermekekre való fokozott odafigyelés teszi lehetővé, hogy időben vesszük észre a problémákat /magatartási zavarok, testi, szellemi fejlődésben való elmaradás, nehezen nevelhetőség/.

A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése is csak korai felderítés alapján lehetséges. Minden óvónő feladata az első családlátogatáskor a gyermekek megismerése, az anamnesztikus adatok rögzítése, majd fejlődésük nyomon követése. Hiányosságok észlelése esetén egyéni bánásmóddal, egyéni fejlesztő programokkal kell hátrányaikat csökkenteni.

Amennyiben szükséges szakember segítséget kell igénybe venni /logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus/

A logopédiai ellátásra szoruló gyermekek részére heti 1 alkalommal a helyben lévő logopédiai foglalkoztatóban biztosítunk fejlesztést.

Ha egy gyermek fejlődését veszélyeztetettnek látja a családjában a vele foglalkozó óvodapedagógus, a gyermekvédelmi megbízotthoz kell fordulnia. Mivel a családnak a nevelésben elsődleges szerepe van, ebben az esetben az óvónő és a gyermekvédelmi megbízott feladata a szülők nevelése, segítése, olykor az egész család gondozása, védelme.

Ha erőfeszítéseink nem járnak sikerrel, felvesszük a kapcsolatot külső segítőkkel, az orvossal, védőnővel, az önkormányzat jegyzőjével, a gyermekjóléti szolgálat vezetőjével. A gyermekjóléti szolgálat felé jelezzük a problémákat, s közösen keressük a megoldási lehetőségeket.

Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatokat a gyermekvédelmi felelős látja el, aki gyermekvédelmi szakvizsgával rendelkezik.

Feladatai:

- Minden nevelési év elején összegyűjti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek adatait.
- Gondozásukra éves munkatervet készít.
- Segíti az óvónők gyermekvédelmi munkáját. Rendszeres konzultációkkal, információk cseréjével. A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok összeállításával.
- Nevelési hiányosságok
- Erkölcstelen családi környezet
- Italozó szülők
- Bűnöző családi helyzet
- Rossz lakásviszonyok

- Egészségügyi okok
- Anyagi okok
- Megromlott családi kapcsolat
- Rendszeresen látogatja a veszélyeztetett gyermekeket.
- A hátrányos helyzetű családokat figyelemmel kíséri.
- Javaslatot tesz rendkívüli segítyezésre.
- Gyermekvédelmi továbbképzésen vesz részt, az ott hallottakról tájékoztatást ad.

Az évente elkészülő gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza:

- az óvodások számát
- ebből halmozottan hátrányos gyermekek száma
- hátrányos helyzetűek száma
- három vagy több gyermekes családban élők száma
- fogyatékos gyermekek száma
- csonka családban nevelkedők száma
- veszélyeztetettség okai.

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős.

5.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Az SNI-s gyermekek fogadása az óvodánk alapító okiratában foglaltak szerint:

A 2011 évi CXCV. nemzeti köznevelésről szóló törvény 4. § alapján:

Azon sajátos nevelési igényű gyermekeket, akik a Szakértői Bizottság véleménye alapján a többi gyermekkel **integrálhatók**.

Sajátos nevelési igényű gyermek óvodánkban:

- aki beszéd fogyatékos
- egyéb fejlődési zavarral /súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral / küzd.

Beszéd fogyatékos gyermekekkel logopédus szakember foglalkozik.

Az egyéb fejlődési zavarral küzdő gyermekek fejlesztését megbízási szerződéssel gyógypedagógus látja el itt az óvodában.

6. AZ ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

6.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud a legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont nekünk óvónőknek van olyan

szaktudásunk, és olyan korosztályi tapasztalatunk, mely alapján hathatós segítséget tudunk nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda részéről körültekintően szervezzük meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái:

- a.) A családlátogatás /még az óvodába kerülés előtt/ anyás beszoktatás /kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, mintát kapjon gyermeke neveléséhez/ lásd még: Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok fejezet idevonatkozó részei.
- b.) Napi kapcsolattartás, szülői értekezletek, nyílt napok, a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, kirándulások.
- c.) Igény szerint infokommunikációs módszerek alkalmazása (email, körlevél stb.)

6.2. Az óvoda és az iskola

A gyermekek zavartalan iskolakezdése érdekében felvesszük a kapcsolatot az általános iskola pedagógusaival.

A nagycsoportos gyermekeknek lehetőséget biztosítunk a tanítóval, az iskolával való megismerkedésre. A gyermekekkel ellátogatunk az iskolába.

Meghívjuk a leendő elsős tanítót, hogy betekinthesen a csoport, a gyerekek életébe. Tájékoztatást adunk a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, közös továbbképzések, értekezletek, lehetőség szerinti online kapcsolattartás.

6.3. Az óvoda és a művészeti iskola,

Programunk eredményes megvalósulása érdekében jó kapcsolatot alakítunk ki a Reményi Ede Zeneiskolával, tanáraikkal, alkotóikkal, tanulóikkal. Velük együttműködve kívánjuk elérni, hogy a muzsika, a hangszerek megjelenhessenek az óvodában.

A kapcsolattartás formái: kapcsolatfelvétel, hangversenyek, kiállítások szervezése egymás rendezvényein való részvétel.

6.4. Az óvoda és a közművelődési intézmények

Kapcsolatot alakítunk ki a városi könyvtár vezetőjével, a helyi Művelődési Ház Igazgatójával.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, rendezvényeken való részvétel.

6.5. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Jó együttműködő kapcsolatot alakítunk ki a fenntartó önkormányzattal. Önkormányzatunk folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodába folyó munkát, a képviselő-testület előtt beszámolunk meghatározott időszakonként a nevelőmunkáról, az óvoda életéről. Vizsgálják a fenntartás és működés feltételeit, támogatják kéréseinket, pályázatainkat.

Rendszeresen igénybe vesszük a Pedagógiai Intézetek által nyújtott szakmai segítséget, részt veszünk szakmai továbbképzéseken, mellyel szakmai munkánk színvonalát emelhetjük.

Egy-egy gyermek problémájának megoldásához felvesszük a kapcsolatot a miskolci Nevelési Tanácsadó Intézettel, és a Szakértői Bizottsággal.

Folyamatos kapcsolatot tartunk a helyi egészségügyi intézménnyel, a gyermekorvossal, védőnővel, gyermekjóléti szolgálat munkatársaival.

7. A PROGRAM TERVEZÉS, ÉRTÉKELÉSI DOKUMENTUMAI

7.1. Az óvoda irányítási - szervezeti felépítése

A Dargay Attila Gyermekvarázs Óvoda önállóan működő költségvetési szerv, melynek fenntartója Nyékládháza Város Önkormányzata.

Az óvodavezető az intézmény szakmai munkájának egyszemélyi felelőse. Gyakorolja a munkáltatói jogokat az óvodában közalkalmazotti jogviszonyban állóknál. Az óvodavezető feletti munkáltatói jogkört a Város Önkormányzata gyakorolja.

Az óvodavezető hatáskörébe tartozik: a mindenkori költségvetéstől és egyéb forrásoktól, (pályázatok, rendezvények) a működtetés és fejlesztés, a személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Feladata: Az óvodai nevelőtestület vezetése, a pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése, jogszabályok, rendeletek betartásával a zökkenőmentes működés biztosítása. Kapcsolattartás az érdekképviseleti szervekkel, a fenntartóval, Pedagógia Szolgáltató Intézettel, Nevelési Tanácsadóval, szakmai szervezetekkel, intézményekkel.

A **Szervezeti Működési Szabályzatban** meghatározottak betartása.

Az óvoda ügyvitele.

Az **óvodavezető helyettesítésével megbízott személy**, a vezető távollétében teljes felelősséggel a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzítettek szerinti látja el feladatát.

A tagintézményben, az erre **kijelölt kollégán**ó a **Szervezeti és Működési Szabályzatban** meghatározottak szerint végzi feladatait.

A szülők közössége - a Köznevelési törvényben /59. § 1./ meghatározott jogaik és kötelességeik érdekében - tisztségviselőiken /elnök, elnökhelyettes, választmányi tagok/ keresztül tartják a kapcsolatot az óvodavezetővel.

7.2. A gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

Legfontosabbnak a gyermekek folyamatos megfigyelését, megismerését tartjuk, hogy megérteni, alakítani, formálni tudjuk őket. Ezért minden gyermekről egyéni feljegyzéseket vezetünk, **fejlődési naplóban** rögzítjük fejlődésüket.

Mozgásfejlődés

- testséma fejlettsége - nagymozgások
- dominancia - finommotorika
- mozgáskoordináció - tempó

Értelmi fejlődés:

- vizuális percepció /érzékelés, észlelés/
- akusztikus percepció
- téri tájékozódás
- a figyelem, képzelet fejlődése
- gondolkodási műveletek fejlődése

Beszédfejlődés:

- beszédkedv, beszédritmus, beszédhiba, szókincs, képolvasás, szövegértés

A gyermekek érzelmi életének, szociális magatartásának fejlődése.

A folyamatos megfigyelést szolgálják a kezdeményezések, foglalkozások és a további, napirend szerinti tevékenységek.

Szükség esetén méréseket végzünk. (Megfigyeléses mérés, Rövid Differ)

A fejlesztő programokat a megfigyelések tapasztalatok, Szakértői Bizottság véleménye alapján állítjuk össze. A fejlesztéseknél fő szempont, hogy természetes közegben játék közben történik a fejlesztés, illetve egyes esetekben a gyermeket egy időre kiemeljük a csoportból /részképesség pótlás/ Nevelési év végén a terápia befejezésével, megfigyelések, tesztek segítségével állapítjuk meg a további fejlesztés végét, vagy további szükségességét.

A megfigyelések és fejlesztések minél tökéletesebb alkalmazása érdekében ismerjük és használjuk a megfelelő szakkönyveket, segédeszközöket, digitális anyagokat.

Az éves munka értékelése során megfogalmazzuk, hogy a program: alkalmazásának eredményeképpen:

- a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett fejlesztő hatások
- az óvoda alapvető feladatai - az egészséges életmód biztosítása, az érzelmi, értelmi, szocializációs nevelési feladatok - megvalósultak-e.

A pedagógiai munka dokumentálásának rendszere.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos írásbeliséget kívánnak, melyek eszközei:

- óvodavezetői éves munkaterv /1 év/
- csoportok tervező munkája; nevelési, fejlesztési terve
- = nevelési terv /féléves/
- = tevékenységi terv /negyedév/
- = eseményterv, szervezési munkák /egy hónap/
- = heti terv
- csoportnapló vezetése
- felvételi - mulasztási napló, étkezők nyilvántartása
- egyéni fejlesztési tervek
- gyermektükör (egyéni feljegyzések)
- óvónői tükör (nevelő, fejlesztő tevékenység önértékelése)

A program céljait és a megvalósulás szintjét, - melyet a fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem tartalmazza - összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat.

A program megvalósulásának ellenőrzése tervszerű, előre megbeszélte szempontok alapján és spontán alkalmasszerű ellenőrzésekkel történik

Az ellenőrzések célja, hiányosságok feltárása, nevelési célkitűzések megjelenése a mindennapi munkában, hatása a gyermekek fejlődésére.

Az ellenőrzést végzi: az óvodavezető és az óvónők.

Az ellenőrzések tapasztalatait értékeljük, megvitatjuk, a hiányosságokat megszüntetjük, jó módszereket bevezetésre ajánlunk. A szülők véleményeikkel, tapasztalataikkal, észrevételeikkal segítik értékelő munkánkat.

Vizsgáljuk:

- * a gyermekek „az egészséges életmód alakítása” terén elért fejlettségi szintjét.

- * az érzelmi nevelés és szocializáció terén elért fejlettségi eredményeit
- * a gyermekek játékra jellemző fejlettségi szintjét
- * a gyermekek mesélése, rajzolása, környezetismerete, zenei képessége, mozgása, munkavégzése terén elért fejlettségi szintjeit.

7.3. Az óvodába és iskolába lépés feltételei:

7.3.1. Az óvodába lépés feltételei

A gyermek általában hároméves korra éri el az óvodaérettséget, azaz az óvodai élethez szükséges testi, lelki és szociális fejlettséget.

2015. szeptember 01-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő a Nemzeti köznevelési törvény. **NKt. 8. §(2)** „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.”

„Az óvodai nevelésben való részvétel hároméves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség, legfeljebb hét éves korig minden gyermeket megillet.”

Az óvodai felvétel, elhelyezés folyamatos, a két és félévet betöltő gyermek szobatisztaság esetén kerülhet óvodába.

Az óvodánkba bekerülő gyermekek sem egyformán és egyszerre lesznek óvodaérettek. Ezért feltétlenül ismerni kell a korcsoportra jellemző sajátosságokat, és a gyermekek egyéni érésének, fejlettségének megfelelően kerüljön sor az óvodai élet megkezdésére. Fontos a szülők megfelelő felvilágosítása - lehetőség biztosítás a folyamatos beszoktatásra.

A törvény másik igen fontos szabályozása - az óvodák iskola-előkészítő feladataiból eredendően - az 5 évesekre vonatkozik, részükre általános érvényű nevelési kötelezettséget határoz meg. Az új törvényi szabályozás teret enged a „rugalmas” iskolakezdés gyakorlatának, hiszen a gyermekek érdekeiből kiindulón a tankötelezettség kezdetének időpontját két tényezőnek, a gyerekek fejlettségének és életkorának együttes figyelembevételéhez köti.

A speciális gondozást, nevelést igénylő gyermeket - amennyiben normál közösségben gondozható - legalább 2 évvel az iskolakezdés előtt elhelyezzük óvodánkban. Megkeressük a módját a normál közösségben való fejlesztésre, elfogadjuk és szeretetteljes bánásmóddal elfogadtatjuk a sérült kisgyermeket. A korrekciós foglalkozásokat beépítjük a gyermek napirendjébe (logopédus).

7.3.2. Az iskolába lépés feltételei

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába,

amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges az iskolai munkához.

1. Testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikus. Erősen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, veselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
2. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A 6 év körüli kisgyermek vágyik az iskolába, becsúgya támad, hogy iskolás legyen. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Téri észlelés fejlettségének, a vizuális és téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának különös jelentősége van.
 - Az önkéntelen emlékezeti bevéés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevéés és felidézés, megnő a megörzés időtartama.
 - Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme. Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan beszél, kommunikál, érzelmeit érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
 - Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei nevét foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat. Ismeri az időjárás összefüggéseit, az alapvető viselkedési szabályokat, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
3. Az óvodáskor végére szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársival.
 - Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, az akarat és önfegyelem megfelelő szintje jellemzi.
 - Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Ezt a tevékenységet kitartásának, önfegyelmének, munkatempójának önállóságának alakulása biztosítja.
 - a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

Általában akkor tartjuk a gyermeket iskolaérettnek, ha az iskola első osztályának normaszzerű követelményeit képes teljesíteni, magatartásával megfelelő, módon tud beilleszkedni az iskolai közösségbe, és akinek az egészsége nem károsodott.

8. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Cél

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.
- A bátorító nevelés 14 pontjának alkalmazása

Feladat

- A HH/HHH gyermekek településen belüli teljes körű beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Szervezési feladat

Feladat	Felelős
A HHH gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása)	Óvodavezető
Integrációt elősegítő csoportalakítás (tagóvodánként, csoportonként a HHH gyermekek arányos elosztása)	Óvodavezető
Az igazolatlan hiányzások minimalizálása	Csoportvezető óvodapedagógusok a saját csoportjukban
A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása	Óvodavezető

Nevelőtestület együttműködése, szükség esetén:

- Esetmegbeszélések
- Hospitálások

Személyi feltételek

- óvodapedagógusok
- gyermekvédelmi felelős
- dajka

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.

- egyéni fejlesztéshez képességfejlesztő játékok,
- vizuális eszközök,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (Bobath labdák, hengerek, eszközök,) finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Pedagógiai munkánk kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése (részletes anamnézis) családlátogatás alkalmával
- **Egészséges életmódra nevelés**
 - egészségtudat kialakítása,
 - táplálkozási szokások alakítása,
 - mozgásra nevelés
- **Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés**
 - az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése,
 - bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése
- **Kommunikációs nevelés**
 - szókincs-,
 - nyelvi kifejezőkészség-,
 - beszédértés-,
 - beszédészlelés fejlesztése
- **Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése**
- **Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása**
 - környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján
 - differenciálás
 - egyéni fejlesztés,
 - szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

Feladat	Felelős
Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek testi fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szakorvosi vizsgálatok – fogászat, szemészet, kezdeményezése, megszervezése)	Tagóvoda vezetők
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel közös programok – pl. egészségnap – szervezése)	Csoportos óvodapedagógusok
Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulásokon való részvétel és rendezvények látogatásának biztosítása)	Gyermekvédelmi felelős
Szociális ellátó rendszerrel való aktív együttműködés (a rászorulóknak a természetbeni és pénzügyi juttatásokhoz)	Gyermekvédelmi felelős

Együttműködés a szülőkkel

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
 - gyermekmunkák bemutatása, elemzése,
- Egyéni beszélgetések,
 - gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése,
 - a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása
 - SzMK tagság,

Együttműködés az óvodán kívüli szervezetekkel

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	Szülők támogatása, erőforrásaik feltárása
Védőnői hálózat	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
Szakmai szolgáltatók – Nevelési Tanács-adó	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások megtervezése, biztosítása

Elvárt eredmény

- Megtörténik az intézmény körzetéhez tartozó HH/HHH gyermekek teljes körű beóvodázása
- Csökken az igazolatlan hiányzások száma
- A HHH gyermekek megfelelő időben, normál tantervű iskolában kezdenek meg tanulmányaikat

Intézményünkben jelenleg kidolgozás alatt van a tehetséggondozó program.

9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Nyékládházi Dargay Attila Gyermekvarázs Óvoda „Helyi nevelési programját”, az aktualitásoknak megfelelően módosítottuk:

Véleményezte, a szülői közösség vezetője

A pedagógiai programot a szülői munkaközösség

2015. év augusztus 27. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kujbus László

Szülői munkaközösség elnöke

A pedagógiai programot a nevelőtestület 2015. év augusztus hó 25. napján tartott ülésén elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: 2015. augusztus 31.

Gálné Vasvenszki Judit

10. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

10.1. A program bevezetésének pontos menete

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

2015. szeptember 1-től - határozatlan ideig.

Felülvizsgálata: 5 évenként, illetve szükség szerint

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha a szülők közössége módosítást javasol.

A módosítással foglalkozó nevelőtestületet össze kell hívni, ha a fenti indokok bármelyike felmerül.

A programmódosításról írásbeli előterjesztéssel kell az óvodavezetőt és a nevelőtestületet értesíteni.

Felhasznált irodalom

Nagy Jenőné: "Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel": Szolnok. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, 1997. (1-103. oldal)

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Közoktatási Intézet, 1996

Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, önértékelés: Okker Kiadó Budapest,

Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból: Szolnok Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, 1998.

Az elmúlt évek Helyi Nevelési Programja

Hivatkozás:

[1]Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. Magyar Közlöny, 1996. 71. Sz. 4511-4516p.

[2]Kiss Tihamér: A kisgyermek érzelmek. Bp. Tankönyvkiadó, 156-190p.

[3]J. Geoffrey Rawlinson: A kreatív gondolkodás és az ötletbörze. Novotrade RT. Kaposvár, 1986. 40-109 p.

[4] Szuhányi Mária: Nevelés – individuálpaszichológia nézőpontból. Bp. Szuhányi Alapítvány, 1993. 15-27.p.

[5] Deli Andrásné – Nagy Jenőné: Útmutató nemzeti, etnikai kisebbségi óvodák helyi nevelési programjának elkészítéséhez. Bp. Nemzetiségi Tankönyvkiadó, 1998. 3-141p.

MELLÉKLETEK

1 sz. melléklet: Eszköz norma

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere. Fejlesztések.

Meglevő eszközök

Játékok:

- minden csoportban az alapvető játékok és eszközök rendelkezésre állnak,
- képességfejlesztő játékok biztosítottak,
- udvari játékaink mindkét óvodánkban esztétikusak és az uniós előírásoknak megfelelnek

Mese-vers, anyanyelvi neveléshez:

- bábkészlet áll rendelkezésünkre
- mesekönyvek, leporellók, szakkönyvek – lehetőségünkhöz mérten folyamatosan bővítjük az újonnan megjelenő kiadványokkal
- *ujjbábok, kesztyűsbábok, fejbábok*

Testi neveléshez:

- mozgás-ügyesség, koordináció fejlesztő eszközök biztosítottak: Greiswald, talajtorna eszközök. (szőnyegek, zsámolyok, padok)

A természet tevékeny megszerettetéséhez:

- környezeti világunk képes kirakói, kártyák, falu-város készlet stb.
- audiovizuális eszközök (TV, Dvd lejátszó)
- MINIMAT - foglalkoztató készlet
- *Video-lejátszó*
- *Video-kamera beszerzését tervezzük.*
- *cd lejátszó minden csoportban*

Ének, énekes játék, zenehallgatáshoz:

- gyermekhangszerek - ritmust játszó
- zörejkeltők
- dallamjátszó
- óvodai ünnepekhez szoknyák,
- hangszerkészlet (csörgődobok, ütős hangszerek)
- szintetizátor

Rajzolás, mintázás, kézimunkához:

- az alapvető eszközöket évente tervezzük szükség szerint a költségvetésben.

Programunk eredményes megvalósulásához a következő lehetőségek állnak rendelkezésünkre

1.) Fedett térköves terasz az udvarokon, ahol naponta /esős időben is!/ levegőzhetnek, mozoghatnak a gyermekek.

2.) Több funkciós udvari fajtékók folyamatosan.

Tervezzük a jövőben lehetőségeinkhez mérten: agyagozó asztal, asztali korongozó, agyag beszerzését. Ennek megvalósítását a jövő évi költségvetési keretből illetve pályázaton nyert összegből kívánjuk megvalósítani.

Helyi nevelési program

- Csoportonként 1-1- példány

Eszközök a megvalósításhoz

- csoportonként és/ vagy épületenként

Külső világ tevékeny megismerésének eszközei (élő-élettelen- matematika):

Nagyítók készlet (bogárnézőkék, nagyítók,)

Mikroszkópok

Zseblámpák

Villanyrezsók

Kukorica pattogtatók

Hőmérők,

Minisütők

Reszelők,

Vágódeszkák

Zsebtükör

Homok-víz asztal

Különböző méretű tároló kosarak

Aszalók,

Gyümölcscentrifugák

Cserépedénykék (csíráztatáshoz)

Több részes műanyag csíráztató edény+bio magvak

Illatgyertyák, mécsesek

Ping-pong labdák

Szélzsákok

Szélkakasok

Akváriumok

Terráriumok

Lepkehálók

Gyermekenciklopédiák

Gyermeklexikonok

Kisméretű térképek
ventillátor
Színkártyák
Számlapos játékkóra
Hurkapálcák
Szerszám-barkács készlet
Kerti szerszám készletek (15-15 db/ csoport)
Gyermekméretű locsolókannák (10-10 db./csoport)
Mérlegek (1-1 db./csoport)
Agyag és korongozó (1-1 db./épület)
Ételszínező festék
Földgömbök (1-1 db/csoport)
Fényképezőgép beszerzését tervezzük,addig a saját telefonjainkat, fényképezőgépeinket használjuk erre a célra.

Vizuális nevelés eszközei:

Festékek
Ecsetek
Filctollak
Zsírkréták, ceruzák
Színes papírok, színes hullámpapír
Színes kartonok, rajzlapok
Kétoldalú színes kartonok
Olajfesték
Ragasztók
Temperák
Selyempapírok
Sodró deszkák, sodrófák
Gesztenye furdancsok
Akvarellfestékek
Rafiák
Díszcsengők
Fonalak
Vonalzók, gyerekollók
Pauszpapírok
Krepp-papírok
Gipsz
Gipszkiöntők,
Képkeretek
Gyapjú
Origami papírok
Szivacsok
hungarocell formák (golyók, gömbök stb.)
festékes tálkák

üvegmatrica festék
textilfesték
gyermektű, ollók
színes gyurmák,
méhviasz lapok,

Irodalom-anyanyelvi nevelés eszközei:

Bábkészletek
Állatos képek
Textíliák (különböző színű leplek, kendők)
Mesekönyvek
CD-k
DVD-k

2. sz. melléklet:

A bátorító nevelés alapelvei

1. A felnőtt próbálja meg megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermeket.
2. Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni.
3. A gyermekek mágikus képzetét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
4. A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
5. A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „határ átlépéseknél” vezessen be konzekvenciákat.
6. A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
7. A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
8. A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során.
9. A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátorítatlan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek.
10. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül.
11. A felnőtt t – gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
12. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre véteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
13. Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak.
14. A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

3. sz. melléklet

A program elfogadásával, véleményezésével kapcsolatos jegyzőkönyvek

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Dargay Attila Gyermekevarázs Óvoda, 2013. június 20.

Módosításra került: Dargay Attila Gyermekevarázs Óvoda, 2015. augusztus 25.

Jelen vannak:

Gálné Vasvenszki Judit	Óvodavezető
Körhegyiné Papp Adrienn	Óvodavezető helyettes
Rácz Róbertné	Óvodapedagógus
Bacsa Istvánné	Óvodapedagógus
Molnárné Tóth Ildikó	Óvodapedagógus
Szökéné Bernáth Mária	Óvodapedagógus
Laczainé Sárga Katalin	Óvodapedagógus
Varga Judit	Óvodapedagógus
Dobsiné Madarassi Magdolna	Óvodapedagógus
Handa György Zsoltné	Tagintézmény vezető
Molnár-Vargáné Ádám Mária	Óvodapedagógus
Bíróné Kun Enikő	Óvodapedagógus
Lakatosné Azari Klára	Óvodapedagógus
Kujbus László	Szülői közösség vezetője

Tárgy: Az óvoda helyi programjának bemutatása, véleményezése..

- A helyi program adaptált (Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel) programjának rövid bemutatása.
- A helyi program általános ismertetése:
 - alapvető céljaink
 - kiindulási pontjaink
 - általános nevelési feladataink
 - a nevelés kerete
 - a program tartalmi kerete
 - a program tevékenység formái
 - hetirend
 - napirend
 - eszköznorma

Szülői hozzászólások. A szülők véleménye: A szülők a programmal megismerkedtek, a benne foglaltak a gyerekek fejlődését szolgálják. Megvalósulását támogatják.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	1
1. Az óvoda helyzete, feltételrendszere	4
1.1 Az óvoda adatai:.....	4
1.2 Helyzetkép.....	5
1.3 Az óvoda személyi feltételei.....	6
1.4. Az óvoda tárgyi feltételei:.....	8
2. Programunk globális célrendszere	9
2.1. Alapvető céljaink:.....	9
2.2. Általános nevelési feladataink:.....	9
2.3. A nevelés kerete.....	11
2.3.1. <i>Egészséges életmód alakítása</i>	11
2.3.2. <i>Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok</i>	16
2.3.3. <i>A program napirendje</i>	20
3. A program tartalmi kerete	21
3.1. Hagyományörzés, népszokások.....	21
4. Programunk tevékenységformái	27
4.1. Játék, játékba integrált tanulás.....	27
4.2. Vers, mese, dramatikus játék.....	35
4.3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás.....	38
4.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka.....	41
4.5. A mozgás, mozgásos játékok.....	43
4.6. A környezet tevékeny megszerettetése.....	46
4.7. Munkajellegű tevékenységek.....	49
5. Gyermekvédelmi munka az óvodánkban	50
5.1 Sajátos igényű gyermekek nevelése.....	52
6. Az óvodánk kapcsolatrendszere	52
6.1. Az óvoda és a család.....	52
6.2. Az óvoda és az iskola.....	53
6.3. Az óvoda és a művészeti iskolák.....	53
6.4 Az óvoda és a közművelődési intézmények.....	53
6.5. Az óvoda egyéb kapcsolatai.....	54
7. A program tervezése, értékelési dokumentumai	54
7.1. Az óvoda irányítási - szervezeti felépítése.....	54
7.2. A gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése.....	55

7.3. Az óvodába és iskolába lépés feltételei.....	57
7.3.1. Az óvodába lépés feltételei.....	57
7.3.2. Az iskolába lépés feltételei.....	57
8. Gyermek esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	59
9. Legitimációs záradék.....	62
10. Érvényességi rendelkezések.....	63
10.1. A program bevezetésének pontos menete.....	63
Felhasznált irodalom.....	63

Mellékletek

1. számú: Eszköz norma.....	64
2. számú: A bátorító nevelés alapelvei.....	67
3. számú: A program elfogadásával, véleményezésével kapcsolatos jegyzőkönyvek.....	68